

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEDRA GEOGRAFIE

Tomáš KÖRNER

**Geografická analýza cestovního ruchu
v Mikroregionu Litovelsko**

Geographic analysis of tourism in Microregion Litovelsko

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Petr ŠIMÁČEK

Olomouc 2010

Prohlašuji, že jsem zadanou bakalářskou práci *Geografická analýza cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko* vypracoval samostatně pod vedením Mgr. Petra Šimáčka a uvedl veškeré použité literární a odborné zdroje.

Olomouc 7. květen 2010

.....

podpis

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tomáš KÖRNER**
Osobní číslo: **R07066**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Geografická analýza cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem bakalářské práce je zhodnotit cestovní ruch v Mikroregionu Litovelsko. Na základě získaných informací zhodnotit potenciál kulturních památek a přírodních atraktivit, vypracovat prognózu cestovního ruchu řešeného území.

Rozsah grafických prací: podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 10 000 - 12 000 slov
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

Štěpánek, V., Kopačka, L., Šíp, J.: Geografie cestovního ruchu. Praha: Karolinum, 2001.

Tematický atlas Olomouckého kraje. Kartografie PRAHA, a. s., 2008

Toušek, V., Kunc, J., Vystoupil, J. a kol: Ekonomická a sociální geografie. Plzeň, 2008.

Voženílek, V.: Aplikovaná kartografie I ? tematické mapy. Olomouc: Vydavatelství UP, 2001.

Hall, M. C., Stephen, J. P.: The Geography of Tourism and Recreation. London: Routledge, 2006.

<http://www.mikroregionlitovelsko.cz>

<http://litovelsko.mikroregion.cz>

<http://www.czso.cz>

<http://www.ok-tourism.cz>

<http://www.olomoucky-kraj.com>

internetové prezentace jednotlivých obcí mikroregionu

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Petr Šimáček**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **16. června 2009**

Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2010**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.

děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.

vedoucí katedry

dne

Rád bych poděkoval vedoucímu práce Mgr. Petru ŠIMÁČKOVI za cenné rady a připomínky, které mi pomohly při vypracování této práce. Zároveň bych na tomto místě chtěl také poděkovat všem institucím, které mi poskytly potřebné informace.

OBSAH

ÚVOD	8
1 CÍL PRÁCE	9
2 METODIKA	10
3 VYMEZENÍ ÚZEMÍ MIKROREGIONU LITOVELSKO	12
3.1 Lokalizace sledovaného území.....	12
3.2 Fyzicko-geografická charakteristika	12
3.3 Sociálně-geografická charakteristika	14
4 LOKALIZAČNÍ FAKTORY CESTOVNÍHO RUCHU.....	18
4.1 Analýza přírodních předpokladů cestovního ruchu	18
4.1.1 Geologie.....	18
4.1.2 Geomorfologie	19
4.1.3 Pedologie	20
4.1.4 Klimatologie	20
4.1.5 Hydrologie	21
4.1.6 Chráněná území	22
4.2 Analýza kulturně-historických předpokladů cestovního ruchu	27
4.2.1 Kulturně-historické památky	27
4.2.1.1 Hrady, zámky, tvrze	27
4.2.1.2 Sakrální stavby.....	28
4.2.1.3 Ostatní architektonicky významné stavby	29
4.2.2 Kulturní zařízení a kulturní akce.....	31
4.2.2.1 Muzea, galerie	31
4.2.2.2 Divadla, koncerty, festivaly a folklórní slavnosti.....	31
4.2.3 Sportovní akce.....	32
5 REALIZAČNÍ FAKTORY CESTOVNÍHO RUCHU.....	33
5.1 Dopravní síť.....	33

5.2	Základní a doprovodná infrastruktura	33
5.2.1	Ubytovací a stravovací zařízení	33
5.2.2	Cestovní kanceláře	34
6	SWOT ANALÝZA	35
7	HODNOCENÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU V OBCÍCH MIKROREGIONU LITOVELSKO	38
7.1	Metodika hodnocení potenciálu cestovního ruchu	39
7.2	Potenciál cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko	39
8	NÁVRHY VYUŽITÍ POTENCIÁLU V CESTOVNÍM RUCHU.	42
9	PROGNÓZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU	45
10	ZÁVĚR.....	46
11	SUMMARY	47
12	POUŽITÉ ZKRATKY	48
13	PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ	49
	PŘÍLOHY	51

ÚVOD

Mikroregion Litovelsko¹ můžeme zařadit mezi nejvýznamnější oblasti cestovního ruchu v Olomouckém kraji. Tento fakt je dán především příznivými klimatickými podmínkami, členitým reliéfem, ale i širokou škálou rostlinných a živočišných druhů, nacházejících se na tomto území. Velký potenciál celého regionu lze také vidět v kulturních památkách, především potom v sakrálních stavbách.

Cestovní ruch je velmi důležitou složkou celé ekonomické sféry. Pro zahraniční, ale i domácí obyvatelstvo se cestování stává stále oblíbenější složkou trávení volného času, proto je velmi důležité, aby zvláště jednotlivé regiony vytvářely pomocí regionálních operačních programů, vhodné podmínky pro zatraktivnění svých přírodních i kulturních předpokladů. Pro stále se zvyšující zájem o cestovní ruch lze najít mnoho důvodů, např. stále rostoucí životní úroveň.

I přes ekonomickou recesi z posledních let lze konstatovat, že meziroční pokles turistů nebyl tak značný, jak se všeobecně očekávalo. Poslední průzkumy však ukazují, že v druhé polovině roku 2010 opět dojde ke znovuoživení světové ekonomiky a tím i k dalšímu zvyšování počtu účastníků cestovního ruchu na území celé ČR.

¹ Mikroregion Litovelsko je oficiální název, dále také jen mikroregion

1 CÍL PRÁCE

Hlavním cílem kvalifikační práce je celková analýza potenciálu pro rozvoj cestovního ruchu, vypracování prognózy sledovaného regionu a navrhnutí řešení pro zkvalitnění služeb spojených s jeho rozvojem ve vybraném regionu. Dílčím cílem této bakalářské práce je komplexní zhodnocení jak přírodních předpokladů tak i kulturně-historických faktorů ovlivňujících cestovní ruch ve sledovaném regionu.

V úvodní části práce je nemalá část věnována metodickému postupu, který zde byl použit. Další kapitola zmiňuje lokalizaci regionu vzhledem k celé ČR a blíže potom i v rámci Olomouckého kraje. Po shrnutí přírodních a kulturně historických předpokladů následuje kapitola o SWOT analýze, kterou lze spolu s hodnocením potenciálu rozvoje cestovního ruchu považovat za stěžejní kapitoly celé bakalářské práce.

2 METODIKA

V této kvalifikační práci je využita řada analogových i internetových zdrojů, které jsou vhodně doplněny vlastními zjištěnými údaji a údaji od obecních úřadů. Použito bylo také značné množství vlastních fotografií a mapových děl, vytvořených programem ArcGIS verze 9.2 za pomoci datových služeb z ArcČR 500 verze 2.0 a WMS serveru².

Kapitola 3 se věnuje stručnému vymezení sledovaného území z hlediska fyzicko a sociálně-geografické charakteristiky. Jsou zde obecně nastíněny různé faktory ovlivňující cestovní ruch v mikroregionu. Informace k této problematice byly získány převážně z internetových stránek mikroregionu a pobočky ČSÚ Olomouc.

Hlavní náplní této bakalářské práce je analýza předpokladů, možností a návrhů pro rozvoj cestovního ruchu v regionu. Především je zde kladen důraz na lokalizační faktory, které mají největší vliv na atraktivitu území. U analýzy přírodních předpokladů je použito množství analogových děl počínaje geomorfologickou charakteristikou podle (Demek J., 1987), přes klimatologické podmínky v oblasti podle (Quitt E., 1971), konče rozdělením půdních typů dle (Tomášek M., 2007). Nejvíce rozvedenou podkapitolou jsou chráněná území. Této části je věnována zvýšená pozornost z důvodu vysoké atraktivnosti pro potencionální turistiku. Většina použitých informací vychází z internetových stránek AOPK ČR. U kulturně-historických předpokladů, jejichž klasifikace je provedena podle (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008), jsou informace čerpány většinou z internetových stránek Mikroregionu Litovelsko a stránek jednotlivých obecních úřadů.

Realizační faktory cestovního ruchu v kapitole 5 jsou nastíněny jen velmi okrajově, protože nebyly součástí zadání kvalifikační práce, stejně jako faktory selektivní, které nejsou zmíněny vůbec. Jsou vybrána pouze témata, která mohou do značné míry cestovní ruch ovlivnit. Informace uvedené v textu jsou získány sběrem dat od obecních úřadů a v neposlední řadě také z internetových stránek Krajského úřadu Olomouckého kraje.

Kapitola 6 (SWOT analýza) se zabývá klasifikací jednotlivých pozitivních i negativních faktorů ovlivňujících cestovní ruch v mikroregionu. Část textu vychází ze

² Dostupný z: www.geoportal.cenia.cz

strategického dokumentu³, vytvořeného za účelem jednotného rozvoje sledovaného území. Tento dokument je doplněn vlastními úpravami.

Následná kapitola 7, hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích mikroregionu Litovelsko, je zaměřena na klasifikaci jednotlivých složek lokalizačních faktorů, jejich bodové ohodnocení z hlediska atraktivity a následná aplikace v mapě potenciálu cestovního ruchu sledovaného území. Informace k této kapitole jsou čerpány podle (Bína J., 2002). Bližší metodika je uvedena v podkapitole 7.1.

V kapitole 8, která částečně vychází ze SWOT analýzy, jsou nastíněny možnosti rozvoje cestovního ruchu. Důraz je především kladen na slabá místa v nabídce turistických atraktivit. Jsou navržena řešení, která využívají potenciálu území a která nejsou momentálně dostatečně využívána především z pohledu přírodních atraktivit a tradic, které může území nabídnout.

Prognózy vývoje cestovního ruchu v kapitole 9 se zabývají rozvojem turismu regionu v příštích třech letech. Informace jsou opět čerpány ze strategických dokumentů mikroregionu a doplněny vlastními úvahami.

V posledních kapitolách je uveden závěr, použité zkratky a seznam zdrojů, ze kterých jsem čerpal, následně pak přílohy, které doplňují tuto bakalářskou práci tabulkami, vlastními mapami a fotodokumentací.

³ Aktualizace strategického plánu Mikroregionu Litovelsko na období 2006 – 2013.

3 VYMEZENÍ ÚZEMÍ MIKROREGIONU LITOVELSKO

3.1 Lokalizace sledovaného území

Mikroregion Litovelsko se nachází v centrální části Olomouckého kraje. Na západě sousedí s Pardubickým krajem. Všechny obce jsou zároveň situovány v západní části okresu Olomouc. S výjimkou Náměště na Hané a Loučan, které jsou součástí SO ORP Olomouc se níže jmenované obce nachází na území SO ORP Litovel. Správní obvody obcí s rozšířenou působností vznikly 1. 1. 2003 za účelem nahrazení zaniklých okresů a tím i zjednodušení administrativy celé ČR. Správní centrum regionu zaujímá město Litovel, které je rozprostřeno v severo-východní části této oblasti.

Území sledovaného regionu tvoří dobrovolný svazek 22 obcí (Bílá Lhota, Bílsko, Bouzov, Červenka, Dubčany, Haňovice, Cholina, Litovel, Loučany, Loučka, Luká, Měrotín, Mladeč, Náklo, Náměšť na Hané, Olbramice, Pňovice, Senice na Hané, Senička, Slavětín, Střeň, Vilémov) vytvořený v únoru 2004 za účelem vzájemné spolupráce a společného rozvoje. Hlavní důvodem pro seskupení obcí bylo rozšíření možnosti čerpání dotací a zároveň zvýšení nabídky pro cestovní ruch. (CpKP, online 2005). V regionu žije 26 329 obyvatel⁴ a jeho rozloha zaujímá 271 km². (ČSÚ Olomoucký kraj, online 2010).

3.2 Fyzicko-geografická charakteristika

Z geomorfologického hlediska se jedná o poměrně rozmanité území. Sledovaný region se nachází na pomezí dvou významných evropských provincií. Západní polovina je tvořena Českou vysočinou, která vznikla během hercynského vrásnění v období devonu a karbonu v prvohorách. Východní polovina je mnohem mladšího původu a byla vytvořena na konci druhohor v křídě alpsko-himálajským vrásněním. Provincie vzniklá na tomto území se nazývá Západní Karpaty a lze ji dále rozdělit, stejně jako Českou vysočinu, na menší jednotky (subprovincie, oblasti a geomorfologické celky). Podrobnější popis geomorfologie oblasti je nastíněn v kapitole 4.

Od severní části regionu směrem k jižní protéká řeka Morava, jejíž tok je charakterizován velkým počtem meandrů v celé oblasti. Do území vtéká poblíž místní části Řimice, patřící obci Bílá Lhota a opouští jej blízko Lhoty nad Moravou, která je

⁴ (k 1. 1. 2010)

Obr. 1: Vymezení Mikroregionu Litovelsko
Zdroj: ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úpravy

místní částí obce Náklo. Kolem toku Moravy se nachází CHKO Litovelské Pomoraví, tvořené nivami lužních lesů. Mezi další významné řeky patří řeka Třebůvka, která je jedním z mnoha přítoků Moravy a tvoří severní hranici regionu. Dalšími menšími řekami jsou Javoříčka a Špraněk, které protékají krasovým územím v západní části mikroregionu. Dále pak řeky Blata a Šumice na jihu, které protékají nejúrodnější částí sledované oblasti.

Tab. č. 1: Vývoj počtu obyvatel v obcích mikroregionu mezi lety 1991 - 2008

	1991	1996	2001	2006	2008
Bílá Lhota	1 129	1 090	1 104	1 090	1 119
Bílsko	188	190	205	213	208
Bouzov	1 494	1 495	1 480	1 490	1 508
Červenka	1 253	1 287	1 331	1 385	1 418
Dubčany	229	226	210	202	217
Haňovice	442	458	458	470	458
Cholina	662	655	654	683	704
Litovel	10 067	10 043	10 039	10 043	10 063
Loučany	595	617	606	642	634
Loučka	230	202	219	212	205
Luká	947	786	766	797	782
Měrotín	298	290	293	287	278
Mladeč	855	827	785	746	776
Náklo	1 863	1 354	1 422	1 428	1 473
Náměšť na Hané	1 808	1 866	1 890	1 914	1 957
Olbramice	236	198	217	211	217
Pňovice	873	851	826	838	846
Senice na Hané	1 802	1 796	1 828	1 813	1 795
Senička	314	326	341	326	346
Slavětín	199	199	195	204	201
Střeň	1)	542	545	544	554
Vilémov	501	492	480	469	459
mikroregion	25 985	25 790	25 894	26 007	26 218
kraj	647 911	649 517	642 783	639 894	642 137
ČR (v tis. osob)	10 313	10 309	10 206	10 287	10 468

Zdroj: ČSÚ Olomoucký kraj (vlastní úpravy)

Poznámky: 1) Střeň byla do roku 1993 součástí obce Náklo

3.3 Sociálně-geografická charakteristika

Cílem této kapitoly je provést stručnou charakteristiku sociálně-geografických poměrů sledovaného regionu s důrazem na její pozdější aplikaci v možnostech cestovního ruchu. Důležitý bude především oddíl obyvatelstvo, který se snaží nastínit vývoj populace a tím i její vliv na rozvoj cestovního ruchu.

Demografické charakteristiky mají značný vliv na zaměstnanost v mikroregionu ve službách, potřebných pro cestovní ruch. Lze se z nich dovědět zda má region dostatečný počet kvalifikovaných (vzdělaných) pracovníků nebo zda je region atraktivní pro migranty, kteří migrují za prací. Na základě také těchto údajů lze vytvořit plán dalšího rozvoje mikroregionu.

Výše uvedená tabulka uvádí vývoj populace ve vybraných letech, je zde uvedeno srovnání s Olomouckým krajem i celou ČR. Je zde patrné, že téměř 40 % obyvatelstva je tvořeno pouze obyvateli města Litovel. Zbylé obce jsou především vesnického charakteru. U celkového počtu obyvatel je vidět menší nárůst u mikroregionu Litovelsko již od poloviny 90. let, naopak u ČR a Olomouckého kraje je zaznamenatelný nárůst až v období 2001 – 2006.

Hustota⁵ zalidnění podle (ČSÚ, online 2010) se v průměru pohybuje okolo 97 obyvatel na km², což je velmi nízké číslo vzhledem k celorepublikovému průměru, který se pohybuje kolem 133 obyvatel na km². Výsledné číslo je dáno rozsáhlým zalesněním východní části území, zvláště katastry obcí Bouzov a Luká mají velmi nízkou hodnotu hustoty zalidnění a snižují tak celoregionový průměr. Naopak je tomu u obcí ležících spíše v nížinách a nejvíce v okolí správního centra oblasti, města Litovel. Hustotu zalidnění v jednotlivých obcích dále ukazuje mapa uvedená níže v přílohách.

V tabulce číslo 2 a 3 byly porovnávány demografické údaje z roku 1991 a 2008. Při porovnání obou tabulek lze dojít k závěru, že největší rozdíly jsou dány migrací. Zatímco v roce 1991 dosahoval migrační přírůstek kladných hodnot, v roce 2008 je tomu již naopak, migrační přírůstek se projevuje spíše jako úbytek, tento je v kontrastu s celorepublikovým údajem, kde dochází k prudkému zvyšování migračního salda, a to hlavně z důvodu vstupu ČR do Evropské unie a také do Schengenského prostoru. Záporné hodnoty u migračního přírůstku jsou nejspíše způsobené stěhováním obyvatelstva do větších center z důvodu hledání volných pracovních míst.

Dalšího rozdílu si lze povšimnout u přirozeného přírůstku, který se v mikroregionu v roce 2008 drží stále v záporných číslech, tento trend je vyvolán převážně stárnutím populace, kdy počet obyvatel v poproduktivním věku převažuje nad obyvateli v předproduktivním věku, dále pak společenskými změnami po roce 1989 jako je odkládání mateřství apod. Tento trend se již v celorepublikovém měřítku zastavil a proto již od roku 2006 je přirozený přírůstek v kladných hodnotách.

⁵ Údaje k 1. 1. 2010

Tab. č. 2: Základní demografické charakteristiky
v obcích mikroregionu v roce 1991 na 1 000 obyvatel

Název obce	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
Bílá Lhota	3,5	5,3	8,9
Bílsko	10,6	-16,0	-5,3
Bouzov	-2,0	12,7	10,7
Červenka	-27,1	27,1	0,0
Dubčany	-13,1	-4,4	-17,5
Haňovice	-11,3	-20,4	-31,7
Cholina	-9,1	9,1	0,0
Litovel	3,2	5,0	8,1
Loučany	-5,0	13,4	8,4
Loučka	4,3	4,3	8,7
Luká	-3,2	-13,7	-16,9
Měrotín	-3,4	20,1	16,8
Mladeč	-5,8	-9,4	-15,2
Náklo	2,7	-6,4	-3,8
Náměšť na Hané	-10,5	1,7	-8,8
Olbramice	8,5	-21,2	-12,7
Přovice	-5,7	-2,3	-8,0
Senice na Hané	2,2	1,7	3,9
Senička	-31,8	31,8	0,0
Slavětín	5,0	10,1	15,1
Střeň	1)	-	-
Vilémov	-8,0	22,0	14,0
mikroregion	-1,9	4,1	2,2
kraj	1,1	-0,1	1,0
ČR	0,5	0,3	0,8

Zdroj: ČSÚ Olomoucký kraj (vlastní úpravy)

Poznámky: 1) Střeň byla do roku 1993 součástí obce Náklo

Mikroregion Litovelsko je převážně zemědělským regionem, toto zaměření je dáno zvláště výhodnou polohou. Nížiny kolem řeky Moravy jsou velmi úrodné a zemědělství zde má velkou a bohatou tradici. Rovněž potravinářský průmysl, zde má dlouhou tradici a je vázán právě na již zmiňované zemědělství. Pivovar Litovel lze označit jako jednoho z největších zaměstnavatelů v celém Olomouckém kraji.

Tab. č. 3: Základní demografické charakteristiky
v obcích mikroregionu v roce 2008 na 1000 obyvatel

Název obce	Přírůstek přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový
Bílá Lhota	0,0	10,7	10,7
Bílsko	-4,8	-19,2	-24,0
Bouzov	-8,6	11,9	3,3
Červenka	-8,5	10,6	2,1
Dubčany	0,0	27,6	27,6
Haňovice	0,0	-4,4	-4,4
Cholina	0,0	21,3	21,3
Litovel	0,6	-7,4	-6,8
Loučany	1,6	-12,6	-11,0
Loučka	-24,4	-9,8	-34,1
Luká	2,6	-14,1	-11,5
Měrotín	0,0	-21,6	-21,6
Mladeč	-2,6	6,4	3,9
Náklo	0,7	0,7	1,4
Náměšť na Hané	-5,6	12,8	7,2
Olbramice	-9,2	36,9	27,6
Přovice	2,4	7,1	9,5
Senice na Hané	-2,8	-11,7	-14,5
Senička	11,6	28,9	40,5
Slavětín	-10,0	10,0	0,0
Střeň	7,2	0,0	7,2
Vilémov	-6,5	2,2	-4,4
mikroregion	-1,4	-0,2	-1,5
kraj	1,1	-0,5	0,5
ČR	1,4	6,9	8,3

Zdroj: ČSÚ Olomoucký kraj (vlastní úpravy)

4 LOKALIZAČNÍ FAKTORY CESTOVNÍHO RUCHU

Lokalizační podmínky cestovního ruchu umožňují umístění a rozvíjení aktivit cestovního ruchu v určitém území na základě charakteristik nabídky tohoto území. Jsou vyjádřeny buď atraktivitou místní přírody a krajiny, nebo místními kulturními hodnotami a pozoruhodnostmi, popř., a to je případ oblastí nejvýhodnějších pro rozvoj cestovního ruchu, oběma sektory současně. (Bína J., 2002)

4.1 Analýza přírodních předpokladů cestovního ruchu

Přírodní zdroje a předpoklady jsou základním faktorem podmiňujícím vznik a prvotní stádium formování rekreačních procesů, rekreačních územních systémů. Základním strukturním prvkem přírodních rekreačních zdrojů je reliéf. Morfologický charakter umožňuje různorodé funkční využití pro rekreaci a cestovní ruch. Reliéf navíc podmiňuje výskyt a lokalizaci řady ostatních přírodních rekreačních prvků, např. říční sítě, vegetačního krytu, rozmístění sídel apod. (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008)

4.1.1 Geologie

Bouzovská vrchovina je tvořena převážně břidlicemi a drobnými karbonského stáří. Celou oblastí se táhne úzký pruh devonských vápenců, na který jsou vázány turisty vyhledávané Javoříčské a Mladečské jeskyně. Nad hluboko rozvětralé nekrasové okolí vystupují dosti výrazně krátké vápencové hřbety a vrchy s příkrými, skalnatými, často konkávními svahy. Pro malý rozsah nadpovrchových izolovaných vápencových výskytů se však zachovaly jen malé zbytky starých krasových plošin. Devonské vápence jsou zde vesměs silně zkrasovělé s velkými jeskynními soustavami v několika úrovních. Typická pro tuto krasovou oblast jsou proto vysoko položená pohřbená slepá údolí. Hornomoravský úval na území mikroregionu je tvořen protáhlou sníženinou, vyplněnou pliocenními sedimenty a kvarténními náplavami řek. Čtvrtohorní usazeniny zde dosahují mocnosti až 28 m a vytváří rozsáhlé akumulací říční terasy a mírné svahy kryté sprašovými hlínami nebo sprašemi. (Demek J., 1965)

Javoříčské jeskyně

Z Javoříčsko-mladečského krasu je zatím znám asi 4 000 m dlouhý systém, ze kterého je asi 740 m zpřístupněno veřejnosti. Jde o složitý komplex mohutných dómů,

chodeb, propastí a puklin, vytvořených v několika výškových úrovních. Celou soustavu tvoří tunelovité říční chodby a rozlehlé jeskynní dómy s bohatou krápníkovou výzdobou. Vymodeloval je předchůdce potoka Špraněk a jeho zaniklé pravé rameno. Byly vytvořeny ve třech patrech, na jejich dně leží hrubé říční nevápenkové šterky a písky, prokládané sintrovými kůrami se zbytky koster třetihorních netopýrů a žab. Jeskyně leží pod kopcem Špraněk u obcí Javoříčko a Březina. (Správa jeskyní ČR, online 2010)

Mladečské jeskyně

Jde o nevelké území devonských vápenců s krasovými jevy v okolí obce Mladeč. Nachází se v CHKO Litovelské Pomoraví. Byly objeveny roku 1826 – 1828 při těžbě vápence v lomu. Celková délka se pohybuje okolo 1 080 m. Délka návštěvního okruhu činí 380 m. Složitý labyrint puklinových chodeb a dómů je vytvořen ve vápencovém vrchu Třesín. Podzemní prostory jsou bohatě zdobeny krápníky a sintrovými náteky. Nálezy lidských koster a kamenných nástrojů svědčí o bohaté historii těchto jeskyní. Jde o světově mimořádně významnou archeologickou, paleontologickou i zoologickou lokalitu. (Správa jeskyní ČR, online 2010)

4.1.2 Geomorfologie

Mikroregion Litovelsko je tedy rozdělen do celkem čtyř geomorfologických celků. Západní část spadá pod Zábřežskou vrchovinu, Mohelnickou brázdou a Hanušovickou vrchovinu, které spadají pod Jesenickou oblast, která je součástí Krkonošsko-jesenické subprovincie, jedné ze šesti subprovincií České vysočiny. Tyto tři celky dohromady zaujímají asi 50 % území mikroregionu. Čtvrtým geomorfologickým celkem je Hornomoravský úval spadající pod oblast Západní Vněkarpatské sníženiny, která je součástí subprovincie Vněkarpatských sníženin, patřících do Západních Karpat.

Podcelek Zábřežské vrchoviny Bouzovská vrchovina zaujímá velmi podstatnou část celého mikroregionu. Je charakterizován většinou zalesněnými hřbety a nepříliš zemědělsky využívanou krajinou. Ze severu je ohraničen údolím řeky Třebůvky. Jedná se o značně členitý reliéf.

Hornomoravský úval je příkopová propadlina tvořená převážně zemědělskou velmi úrodnou půdou a lužními lesy kolem toku řeky Moravy. Spolu s Mohelnickou brázdou jsou tyto sníženiny z geomorfologického hlediska rovnocennými celky.

Přirozenou hranicí obou celků je Třesínský práh u Mladče západně od Litovle. Zároveň lze toto místo označit jako rozhraní mezi dvěma největšími geomorfologickými provinciemi na území České republiky: Českou vysočinou a Západními Karpatami. (Demek J., 1987)

4.1.3 Pedologie

Převážná část území je tvořena půdním typem nazývaným kambizem, jde o nejběžnější půdní typ na území ČR. Nachází se zvláště na zvětralinách vyvěřelých metamorfovaných hornin. Kambizemě nižších poloh – do 600 m, jsou poměrně kvalitní půdy, obsahují více huminových kyselin potřebných pro tvorbu humusu. Tyto půdy mají největší zastoupení na Bouzovské vrchovině. Dalším, zde velmi rozšířeným půdním typem je černozem a černozem hnědozemní, které se nacházejí spíše v nižších polohách (do 250 m) a vyznačují se velmi kvalitním humusem. Tento půdní typ je hojně hospodářsky využíván. Mezi významné typy lze ještě zařadit glej a fluvizem, které se vyskytují kolem koryta řeky Moravy. Jde o málo zemědělsky využívanou plochu z důvodu silného podmáčení a špatného humusu zvláště pak u půdy typu glej. Další půdou je hnědozem, která vytváří přechod mezi kambizemí a černozemí, opět se jedná o poměrně úrodnou půdu tvořenou převážně na spraších v nižších nadmořských výškách do 500 m n. m. Posledním typem nalézajícím se v tomto regionu je rendzina, na území ČR se nevyskytuje příliš často, jde totiž o půdu, která je vázaná na vápence, není zemědělsky využívána. (Tomášek M., 2007)

4.1.4 Klimatické poměry

Zkoumaná oblast je rozdělena na dvě klimatické oblasti – teplou a mírně teplou. Teplá oblast zabírá východní část mikroregionu. Protože se jedná převážně o rovinu s nízkým podílem lesů, lze ji označit jako nezalesněné normálně osluněné plochy s průměrnou teplotou vzduchu okolo $-2,7\text{ °C}$ v měsíci lednu a $18,5\text{ °C}$ v červenci. Počet letních dnů se pohybuje mezi 50 – 60. Počet dnů se sněhovou pokrývkou mezi 40 – 50 dny. Srážkový úhrn v zimním období je 200 – 300 mm, ve vegetačním období 350 – 400 mm. Západní část – mírně teplá oblast – je členitější, většina území je zalesněna, z tohoto důvodu lze plochy označit jako zalesněné, dobře osluněné plochy především na jižních svazích a velmi málo osluněné plochy, které se naopak nacházejí na severních svazích. Počet letních dnů zde dosahuje v průměru 40 – 50, počet dnů se sněhovou pokrývkou 50 – 70, průměrné teploty v lednu dosahují -3 °C a v červenci $17,5\text{ °C}$.

Srážkový úhrn v zimním období 200 – 300 mm a 350 – 450 mm v období vegetačním. (Quitt E., 1971)

4.1.5 Hydrologie

Největším vodním tokem v mikroregionu je řeka Morava. Pramení pod vrcholem Kralického Sněžníku, její povodí spadá do úmoří Černého moře a délka toku na území Česka činí 269 km. V Mikroregionu se rozkládá střední tok řeky Moravy, který je zvláště na tomto úseku charakterizován meandrujícími rameny. Vytváří zde vnitrozemskou deltu, díky tomuto jevu je zde krajina značně bohatá na různé druhy ptactva a vytváří jim vcelku ideální podmínky pro hnízdění. Z tohoto důvodu se oblast kolem meandrujících ramen stala chráněnou krajinnou oblastí Litovelské Pomoraví. Vzhledem k tomu, že řeka na svém toku nemá téměř žádné větší vodní nádrže, je oblast mikroregionu velmi náchylná na zvýšené povodňové stavy, jedinou ochranu před povodněmi zde tvoří velký počet ramen, který dokáže zátěž na území rovnoměrně rozložit. Řeka Morava protéká katastry obcí Bílá Lhota, Mladeč, Litovel, Střeň.

Další řekou v regionu je Oskava, která je levostranným přítokem Moravy a pramení v Hanušovické vrchovině. Délka jejího toku je 50 km. Protéká obcí Pňovice ležící v severo-východní části mikroregionu.

Pravostrannými přítoky řeky Moravy jsou dále Třebůvka, řeka pramenící v okrese Svitavy o délce 48 km, která tvoří severní hranici regionu a je jednou ze systémových vodotečí Zábřežské Vrchoviny. Dále pak řeka Blata pramenící severně od Vilémova a řeka Šumice pramenící v obci Luká. Obě protékají jižním územím regionu. Neméně významnými toky jsou řeky Javoříčka a Špraněk protékající Bouzovskou vrchovinou, které utváří jeskynní systémy v krasovém území kolem stejnojmenného vrchu Špraněk u něhož se nachází Javoříčské jeskyně. Za zmínku stojí také potok Čerlinka, z něhož je čerpána pitná voda pro Litovel a jeho okolí. (Kestřánek J., a kol., 1984)

Vodních ploch se v regionu příliš nevyskytuje. Nejznámější a pro rekreaci nejatraktivnější je Pískovna Náklo rozkládající se v nejvýchodnější části mikroregionu. Jde o dobývací prostor pro těžbu šterkopísku o rozloze asi 100 ha. Tato nádrž bývá v letních měsících hojně využívána pro vodní rekreaci. (obec Náklo, online 2010)

4.1.6 Chráněná území

System ochrany přírody na území ČR má několik stupňů. Chráněná území lze podle zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny rozdělit na dvě složky. První složkou jsou zvláště chráněná území, která se vztahují na konkrétní území s přesným plošným vymezením. Tato území lze dále podle (Vystoupil J., a kol., 2006) rozdělit na:

- a) velkoplošná chráněná území
- b) maloplošná chráněná území

Velkoplošná chráněná území jsou dále vyhlášována v těchto kategoriích:

- národní parky (NP)
- chráněné krajinné oblasti (CHKO)

Maloplošná chráněná území se dělí na:

- národní přírodní rezervace (NPR)
- přírodní rezervace (PR)
- národní přírodní památky (NPP)
- přírodní památky (PP)

Národní parky (NP)

Jedná se o nejvyšší stupeň ochrany přírody na území ČR. Mezi NP se řadí Krkonošský národní park, Národní park Podýjí, Národní park Šumava a Národní park České Švýcarsko. V této kategorii jsou vyhlášována pouze celostátně a mezinárodně významné oblasti s téměř nedotčenými ekosystémy. V Mikroregionu se nenachází ani jeden z těchto národních parků. (AOPK ČR, online 1992)

Chráněné krajinné oblasti (CHKO)

Na území ČR je takto označováno celkem 25 oblastí. V mezinárodním měřítku se tato kategorie nepoužívá. Slouží k ochraně rozlehlých území nebo geografických oblastí s harmonicky utvářenou krajinou, pro kterou je charakteristický reliéf s převahou přirozených ekosystémů. Chráněné krajinné oblasti se vyhláší vládním nařízením. Ve zkoumaném regionu se nachází pouze jedna CHKO. Tímto územím je Litovelské Pomoraví. (AOPK ČR, online 1992)

Tato chráněná krajinná oblast zaujímá na celkové rozloze 96 km² 3-8 km široký pruh kolem řeky Moravy mezi městy Olomouc, Litovel a Mohelnice. Byla vyhlášena roku 1990. Svým územím zasahuje do katastru obcí Mladeč, Bílá Lhota, Litovel, Střeň,

Náklo, Červenka a Pňovice. Krajina Litovelského Pomoraví je ovlivněna mnoha meandry řeky Moravy, nalezneme zde písčivé lokality s jezery vytvořenými v bývalých písčivých a lužních lesích s množstvím podmáčených půd s lužní květenou. (AOPK ČR, online 2010a)

Tato oblast je značně vyhledávána velkým počtem turistů, zvláště pak cyklistů, ale i zájemců o vodní turistiku. Litovelské Pomoraví protíná řada značených cyklostezek, jejichž povrch je převážně asfaltového charakteru. Nejznámější je Moravská stezka, kterou doprovází naučná stezka „Luhy Litovelského Pomoraví“. (Krajský úřad Olomouckého kraje, online 2010)

Národní přírodní rezervace (NPR)

Jsou vyhlášeny podle zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny. Jedná se o nejvýznamnější kategorii maloplošných chráněných území, která poskytuje ochranu vzácným přírodním ekosystémům s ohroženými organismy a anorganickými fenomény. V současnosti je na území ČR vyhlášeno 113 NPR. V mikroregionu se nachází tři z nich. (AOPK ČR, online 1992)

Hranice NPR Špraněk obepíná táhlý vápencový vrch, jehož nejvyšším bodem je 539 m n. m. vysoký Špraněk. Hřbet je vázán na část ostrova devonských vápenců, vystupujících mezi Vojtěchovem, Kadeřínem, Javoříčkem, Střemeníčkem a Březinou, ale rozděleného na několik částí hlubokými údolními potoky Špraňku a Javoříčky. V hloubce vápencového souvrství vrchu Špraňku je vytvořen rozsáhlý systém soustavy Javoříčských jeskyní. (AOPK ČR, online 2010a)

NPR Vrapač byla vyhlášena v roce 1989, nachází se na pravém břehu řeky Moravy, asi 1 km severovýchodně od obce Mladeč, 2 km západně od města Litovel. Předmětem ochrany území je výskyt přírodě blízkého ekosystému lužního lesa se soustavou periodicky zavodňovaných odstavených říčních ramen na kontaktu s neregulovaným úsekem řeky Moravy, se zastoupením charakteristických i ohrožených druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů. Existence přírodě blízkých lužních lesů navazujících na vodohospodářsky neupravený tok řeky s přirozeným záplavovým režimem je ve středoevropských podmínkách ojedinělým jevem. (AOPK ČR, online 2010a)

NPR Ramena řeky Moravy byla vyhlášena v roce 1990. Předmětem ochrany území je středoevropsky unikátní ekosystém nížinného toku řeky Moravy s meandry, ostrůvky, říčními náplavy a bočními říčními rameny (v úseku mezi Litovlí a Horkou

nad Moravou) a navazující přírodně blízké nelesní i lesní ekosystémy, se zastoupením typických i ohrožených druhů planě rostoucích rostlin a volně žijících živočichů. (AOPK ČR, online 2010a)

Přírodní rezervace (PR)

Má podobnou charakteristiku jako NPR, ale je pouze regionálního významu. Status přírodní rezervace má v ČR 796 území. V Mikroregionu Litovelsko se nachází pouze pět přírodních rezervací, Hejtmanka, Litovelské luhy, Novozámecké louky, Templ a Terezké údolí. Nejcennější přírodní rezervací jsou Litovelské luhy, které procházejí podstatnou částí CHKO Litovelské Pomoraví. Krajina vyniká druhovou pestrostí fauny i flóry, roste tu řada ohrožených druhů a hnízdí okolo sta druhů ptactva. Ze vzácných živočichů se zde vyskytují například bobr evropský, vydra říční, rak říční nebo žábřonozka sněžní. (AOPK ČR, online 2010b)

Národní přírodní památky (NPP)

Jedná se o území menší rozlohy, do kterého jsou zařazovány objekty geologického a morfologického původu, ohrožené druhy fauny, flóry nebo útvary formované antropogenní činností. V ČR je takto chráněno 107 oblastí. (AOPK ČR, online 2010b)

V mikroregionu se vyskytují dvě. První z nich je Arboretum v Bílé Lhotě. Památku představuje park u bývalého záměčku v obci Bílá Lhota. Byl založen okolo roku 1700 a vyhlášen roku 1969. Na tomto území se nachází opravdu významná dendrologická sbírka dřevin vysazených převážně do 1. poloviny 20. století. Od roku 1969 je plynule doplňována o nové druhy taxonů. Původní zámecký park byl založen kolem roku 1700, kdy v něm převažovaly domácí dřeviny. Dnešní podobu získal především zásluhou Quido Riedla, který budoval park zejména v letech 1926 – 1940. (AOPK ČR, online 2010a)

Druhou z nich je Třesín, toto chráněné území bylo vyhlášeno již roku 1933 a do kategorie NPP a PP byla lokalita přihlášena v roce 1993. Památka leží v katastrálních územích Mladeč a Měník. Památku tvoří převážně zalesněný vrch Třesín s povrchovými krasovými jevy a jeskynními systémy. Zde vyvinuté Mladečské jeskyně jsou paleontologické a archeologické naleziště evropského významu. (AOPK ČR, online 2010a)

Přírodní památky (PP)

Obvykle malé území, zřízené k ochraně jednotlivých objektů národní hodnoty. V ČR se jejich počet pohybuje kolem 1200. Na území Mikroregionu Litovelsko můžeme nalézt celkem devět přírodních památek, Geologické varhany, Hvězda, Malá Voda, Třesín, U Přejezdu, U Senné cesty, U Zámecké Moravy, V Boukalovém, Za Mlýnem. (AOPK ČR, online 2010b)

Druhou složkou ochrany území jsou obecně chráněná území (OCHÚ). Ta vymezují ekologicky či geomorfologicky hodnotné části krajiny. Z pohledu cestovního ruchu jsou nejvýznamnějším typem přírodní parky. Ve sledovaném území je nejnavštěvovanějším přírodním parkem Arboretum Bílá Lhota. (Rygálová D., 2009)

Tab. č. 4: Maloplošná chráněná území v Mikroregionu Litovelsko

Název	Kategorie	Předmět ochrany	Rozloha (ha)	Datum vyhlášení
Hejtmanka	PR	Lužní les u Malé Vody s bohatou květenou	38,34	20. 11. 1992
Litovelské luhy	PR	Souvislý lesní komplex s bohatým bylinným porostem a výskytem vzácných druhů koryšů	344,45	15. 6. 1994
Novozámecké louky	PR	Aluviální louky v nivě Moravy s významnými společenstvy a vzácnými druhy	25,75	12. 12. 1995
Templ	PR	Přirozená chlumní doubrava	14,96	20. 11. 1992
Terezké údolí	PR	Soubor biotopů, tvořený meandrující říčkou Šumicí v inverzním zaříznutém údolí, luční nivou, údolními jasano-olšovými luhy a teplomilnou rozvolněnou doubravou na jižních svazích údolí s populacemi ohrožených druhů rostlin a živočichů	85,92	31. 10.2006
Geologické varhany	PP	Ukázka odkrytého fosilního kuželového krasu	0,73	17. 3. 1981
Hvězda	PP	Zamokřené louky navazující na Malou Vodu	3,39	20. 11. 1992
Malá Voda	PP	Malý úsek přirozeného toku v Litovelském Pomoraví	7,25	15. 3. 1990
Třesín	PP	Izolovaný vápencový hřbet se smíšenými porosty a vzácnou štěrbinovou květenou	143,08	1. 4.1993
U přejezdu	PP	Zbytek černýšové doubravy s výskytem vstavačů	5,77	1. 4.1993
U Senné cesty	PP	Naleziště vzácných a ohrožených rostlinných druhů ve fragmentu ekosystémů smíšeného lesa	18,51	16. 7. 2004
U Zámecké Moravy	PP	Lužní porost s výskytem pérovníku pštrosího	1,36	20. 11. 1992
V Boukalovém	PP	Mokřady v lužním porostu, refugium obojživelníků a plazů	1,18	20. 11. 1992
Za mlýnem	PP	Soubor mokřadních biotopů od bažinných luk po měkký luh	14,15	14. 9. 1994
Ramena řeky Moravy	NPR	Hlavní tok Moravy s četnými přítoky, mrtvými rameny, břehovými porosty a lužními lesy	71,19	15. 3. 1990
Špraněk	NPR	Krasové území s jeskyněmi s bohatou výzdobou (část Javoříčského krasu)	28,7	5. 4. 1949
Vrapač	NPR	Typická ukázka Pomoraví, meandrující tok se slepými rameny, lužní lesy, bohatá zvířena	80,69	30. 1. 1989
Park v Bílé Lhotě	NPP	Zámecký park s četnými exotickými i domácími dřevinami	2,41	17. 12. 1969
Třesín	NPP	Zpřístupněné krápníkové jeskyně s pozůstatky paleolitického člověka	1,17	31. 12. 1933

Zdroj: AOPK ČR

4.2 Analýza kulturně-historických předpokladů cestovního ruchu

Druhou složkou komplexu lokalizačních předpokladů cestovního ruchu jsou kulturně-historické předpoklady. Svým charakterem se odlišují od předpokladů přírodních, vznikly činností člověka. Na rozdíl od areálového nebo liniového uspořádání přírodních aktivit je pro tuto skupinu atraktivit charakteristické bodové rozmístění. (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008)

4.2.1 Kulturně-historické památky

Patří k těm faktorům, které mají významný vliv na migrační pohyby za poznáváním a poučením v mezinárodním i domácím cestovním ruchu. Jejich prostřednictvím se návštěvníci seznamují s historií, architekturou, technickými památkami a kulturou konkrétního území. (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008)

4.2.1.1 Hrady, zámky, tvrze

Hrad Bouzov

Nejnavštěvovanější památkou mikroregionu je hrad Bouzov, ležící v západní části území, uprostřed Bouzovské vrchoviny. Svou polohou uprostřed lesů, ohromující architekturou a velkým počtem věží a bašt se řadí mezi nejvíce navštěvované objekty v ČR a zároveň se stává rájem pro řadu filmařů. Hrad založil rod z Búzova kolem roku 1317. V období třicetileté války sloužil jako pevnost a vězení. Od roku 1696 do roku 1939 patřil řádu německých rytířů, kteří mají největší podíl na současném vzhledu hradu. Během druhé světové války byl zabaven nacisty. Po válce zkonfiskován státem, v jehož vlastnictví je dodnes. Snahy řádu o jeho navrácení byly neúspěšné. Pořádá se zde velký počet kulturních akcí jako je například Řemeslný jarmark, festival Moravské hrady nebo poslední dobou velmi populární akce zvaná Balóny nad hradem. (Státní hrad Bouzov, online 2010)

Zámek Náměšť na Hané

Další vzácnou památkou je zámek v Náměšti na Hané, který se nachází na jihu mikroregionu. Zámek, jehož základní kámen byl položen roku 1766, byl postaven v raně klasicistním stylu a následně přestavěn v barokním slohu. Právě zde jsou uloženy nejrozsáhlejší sbírky cestovních kočárů olomouckých biskupů a arcibiskupů na území

ČR. V zahraničí se také proslavil vzácnou sbírkou míšeňského porcelánu. Blízké okolí zámku obklopuje kruhový park, který je spolu se 17 domy postavenými paprscitě kolem parku jednou z velkých rarit v ČR. Od roku 2000 je zámek majetkem obce Náměšť na Hané. Návštěvníkům je také zpřístupněna původní knihovna s třemi tisíci svazky knih. (Rakowski M., 2007)

Nové Zámky

Zámek byl vystavěn Lichtenštejny ve 2. polovině 16. století v barokním stylu. V roce 1805 vyhořel a následně byl přestavěn ve stylu klasicistním. Nachází se 3 km západně od města Litovel. Součástí objektu je drobná empírová stavba Chrámu přátelství a empírový obelisk Komín v přírodním parku, který citlivě zapadá do okolní krajiny. Vzácností stavby je vnější neporušená empírová fasáda. V současnosti jsou Nové Zámky místní částí obce Mladeč a sídlí zde ústav sociální péče. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Vodní tvrz Unčovice

Tato středověká vodní tvrz vznikla v roce 1348 za pánů z Lipé. Součástí budovy je oválná věž, pískovcové renesanční portály a klenuté stropy. V současnosti dochází k chátrání objektu, který je v držení místního zemědělského družstva a veřejnosti je nepřístupný. (Čížek J. online 2010)

Tvrz Haňovice

Původně v Haňovicích stávala tvrz zbudovaná již začátkem 16. století, která byla později přestavěna na zámek a prošla různorodými úpravami v 18., 19. i 20. století. Je to jednopatrová budova obdélníkového půdorysu obklopená hospodářskými stavbami a najdeme ji na levém břehu místního potoka. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

4.2.1.2 Sakrální stavby

Chudobín

Tato „obec tří kostelů“ dostala své přízvisko kvůli třem různým kostelům vyskytujícím se na jejím území. První z nich je kostel sv. Františka Serafínského, barokní stavba z roku 1714, stojí na místě původní kaple z dob husitských válek. V současnosti se zde konají katolické mše. Druhým kostelem je Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje. Jedná se o nejmladší sakrální stavbu v obci, která pochází z let 1934-

1935. Stavba s pěti věžemi je do daleka viditelnou dominantou obce. Nyní se zde konají pravoslavné mše. Třetím kostelem je Sbor sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské. Spolu s farou stojí v malém parku, vybudovaném stejně jako kostel v letech 1923 - 1925. Zajímavostí je, že byl využíván i pravoslavnými stoupenci až do roku 1935. I zde se pravidelně konají bohoslužby. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Pravoslavný chrám sv. Ludmily v Bílé Lhotě

Mezi nekrásnější sakrální stavby mikroregionu lze zařadit Pravoslavný chrám sv. Ludmily, který se nachází v místní části Řimice. Postaven byl v letech 1933 - 34. Nedaleko něj pak stojí sousoší Ukřižovaného Krista z roku 1841, uprostřed něhož je kříž s korpusem Krista a u paty kříže klečí Máří Magdaléna. Po levé straně kříže stojí socha sv. Jana Nepomuckého také z roku 1841 a po jeho pravé straně socha sv. Floriána.

Dalšími většími stavbami v regionu jsou Pravoslavný kostel v Bílsku a dále kostely sv. Máří Magdalény v Bouzově, sv. Kateřiny ve Vilémově, sv. Alfonse v Července, sv. Marka v Litovli, sv. Filipa a Jakuba v Litovli, sv. Jiří v Nákle, Máří Magdalény v Senici na Hané, Nanebevzetí Panny Marie v Cholině a Gorazdovo středisko duchovního setkání ve Vilémově. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Smírčí kříže

Patří k nejstarším památkám v kraji. Jsou připomínkou tragických událostí, které se staly v minulosti. Pochází z 15. až 17. století a jsou vytesány z jednoho kusu kamene. Na Litovelsku je mimořádně vysoký výskyt těchto křížů. Tyto dochované artefakty jsou řazeny mezi státem chráněné kulturní památky. V Mikroregionu je nalezneme v obcích Bílsko, Cholína, Litovel, Litovel - Tři Dvory, Bílá Lhota – Řimice, Senice na Hané, Senička, Vilémov. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

4.2.1.3 Ostatní architektonicky významné stavby

Historické centrum města Litovel

K nejvýznamnějším památkám patří Svatojánský most z roku 1592. Jde o nejstarší kamenný most na Moravě a třetí nejstarší v České republice. Umístěn je na šesti pilířích. Uprostřed mostu je postavena socha sv. Jana Nepomuckého. O kvalitě této nejkrásnější památky ve městě vypovídá fakt, že přečkal všechny povodně, které

Litovel postihly. Na konci 20. století došlo k jeho rekonstrukci a podoba, ve které se nyní nachází, byla přiblížena své původní z konce 16. století.

Další skvosty lze nalézt přímo na náměstí. Řadí se k nim radniční věž, které je přisuzován titul nejvyšší radniční věže v ČR o výšce 72 m. Věž je otevřena široké veřejnosti a z jejího vrcholu je možné spatřit zámky Úsov a Šternberk. Přímo pod ní protéká jedno z ramen řeky Moravy. Místními občany je považována za dominantu celého města.

Naproti věže je situován Morový sloup, jehož autorem je Václav Rendery. Symbolizuje ukončení moru, který město postihl kolem roku 1714. Sloup je ozdoben sedmi sochami patronů, kteří za svého života pečovali o obyvatele postižené morovou epidemií.

Nedaleko od centra v blízkém parku je na břehu Uničovského rybníka vystavěna nejkrásnější veřejná budova v Litovli. Jedná se o gymnázium Jana Opletala postavené v neorenesančním slohu.

K dalším architektonickým památkám lze zařadit Rolnickou záložnu na Náměstí Přemysla Otakara II., městskou hydrocentrálu, městské parky a hradby nebo dům soukenického cechu. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Senička

Díky protipovodňovým valům byla tato malá obec roku 1994 vyhlášena památkovou zónou. Jedná se o technickou památku postavenou v roce 1859 za účelem zadržení velké vody. Tyto zídky jsou částečně cihlové a částečně z lomového kamene s otevřenými nízkými arkádami. Dnes je k vidění už jen část stavby. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Pomník obětem 2. světové války v Javoříčku

Tento pomník je na monolitickém podstavci stojící sousoší šesti postav představujících vítězství. Památník vznikl v roce 1955 a připomínat by měl vypálení Javoříčka a zavraždění 38 jeho mužských obyvatel, což 5. 5. 1945 provedly jednotky SS. V roce 1978 byl pomník prohlášen za národní kulturní památku. Javoříčko pro tuto tragickou událost nese název „Moravské Lidice“. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

4.2.2 Kulturní zařízení a kulturní akce

Tyto komponenty kulturně-historických předpokladů jsou velmi pestré a jejich úloha v cestovním ruchu je rozdílná. Podle charakteru je lze rozdělit do tří kategorií, a to muzea a galerie, divadla, koncerty, festivaly a folklórní slavnosti, kongresy a symposia. Třetí složka se ve sledovaném území vyskytuje jen jako málo významná, z tohoto důvodu zde nebude blíže rozvedena. (Toušek V., Kunc J., Vystoupil J. a kol., 2008)

4.2.2.1 Muzea, galerie

Galerie v podhradí

Galerie byla založena již před osmi lety a nachází se v těsné blízkosti Bouzovského hradu. Jde o „areál historické zábavy“ – tak byla galerie svými zakladateli nazvána. Specialitou zařízení jsou historicky laděné, zábavně naučné programy svým obsahem zaměřené na všechny věkové kategorie návštěvníků. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout válečné a mučící zbraně. Galerii dominuje 15 m vysoká stavba nazvaná „Trójský kůň“, zřejmě nejvyšší dřevěná stavba koně na světě. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Cholina – Hanácké národopisné muzeum

Muzeum je umístěno v půdních prostorách obecního úřadu v obci Cholina. Vystavovány jsou zde především hanácké kroje a staré písemnosti z 18. století. Za zmínku stojí i sbírka starých peněz z různých států. Jako unikum lze považovat dřevěné dělo používané při obecních slavnostech. V muzeu se nachází přes tisíc exponátů. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

Muzeum v Litovli

Budova je umístěna v původní stělnici z 19. století. Po náročné rekonstrukci byly prostory otevřeny 11. září 2004. Nabízena je zde stálá expozice nazvaná „Litovelská řemesla“. Jeho prostory lze také využít ke krátkodobým výstavám. (Mikroregion Litovelsko, online 2010)

4.2.2.2 Divadla, koncerty, festivaly a folklórní slavnosti

Nejvýznamnější akcí v regionu je folk & country festival Zahrada každoročně konaný v první půli měsíce července. Vystupují zde přední čeští umělci a zastoupení

zde mají i kapely ze zahraničí. Akce bývá doprovázena bohatým počtem stánků a navštěvována řadou turistů z celé ČR.

Nepřehlédnutelnou akcí v mikroregionu je Litovelské kulturní léto, každoročně konané na přelomu měsíců června a července. Součástí festivalu je dětský jarmark, vystoupení pěveckých souborů, mažorettek a předvádění hanáckých tradic v různých podobách.

Poslední z velkých akcí je Festival Hanácké Benátky konaný v Litovli počátkem června za účelem seznámení široké veřejnosti s místní historií města a jeho vybranými památkami. Vše je podáno formou historických výjevů z dějin města. Současně s akcí probíhají různé kulturní a společenské akce.

4.2.3 Sportovní akce

K nejvíce navštěvovaným sportovním akcím regionu patří cyklokrosový závod „O pohár obce Střeň“. Jedná se o exhibiční cyklistický závod pro všechny věkové kategorie. Každoročně se na start postaví přední čeští závodníci. Největším tahákem bývá účast Romana Kreuzigera, Aloise Kaňkovského nebo Františka Raboně. (Cyklistika Střeň, online 2010)

Další významnou sportovní událostí se pravidelně stává „Free Litovel bobr cup“. Jde o otevřené mezinárodní mistrovství ČR v extrémním závodě tříčlenných štafet, konané začátkem října v okolí města Litovel. Jednotlivé disciplíny se skládají z běhu, jízdě na kole a sjezdu na divoké vodě.

Velmi populární se v poslední době stává akce konaná koncem srpna v blízkosti hradu Bouzov. Její název je „Balony nad hradem“ a jedná se o setkání horkovzdušných balonů. Tato akce je doprovázena bohatým programem a velkým množstvím menších kulturních akcí.

5 REALIZAČNÍ FAKTORY CESTOVNÍHO RUCHU

5.1 Dopravní síť

Z pohledu dopravy se jedná o velmi dobře umístěnou oblast. Severo-východní částí regionu prochází železniční koridor Praha – Olomouc, který dosahuje mezinárodního významu. Další velmi významnou komunikací je rychlostní silnice R35 vedoucí z Mohelnice do Olomouce. Tato základní dopravní síť, doplněná o poměrně hustou síť především silnic 2. a 3. třídy dává značný potenciál v infrastruktuře celé sledované oblasti. Na druhou stranu kvalita silničních komunikací má značné rezervy. Region je také protkaný hustou sítí cyklostezek. Cykloturistika zde je poměrně dominantním prvkem v možnostech trávení volného času.

5.2 Základní a doprovodná infrastruktura

5.2.1 Ubytovací a stravovací zařízení

Tato část doprovodné infrastruktury se nachází v poměrně špatném stavu. Ubytovacích zařízení je velmi málo, zvláště pak velký problém nastává při pořádání větších kulturních nebo sportovních akcí. Infrastruktura je koncentrována především kolem kulturních center regionu jako jsou Litovel a Bouzov, ale i v nich chybí kvalitnější ubytovací zařízení. Protože se jedná o důležitý faktor ve vývoji cestovního ruchu, je v zájmu obcí mikroregionu, aby došlo k řešení této situace.

Tab. 5: Ubytovací zařízení v Mikroregionu Litovelsko

obec	název ubytovacího zařízení	typ objektu	ubytovací kapacita
Bouzov	Hotel Bouzov	hotel	55
Bouzov	Hotel Valáškův Grunt	hotel	150
Bouzov	Privát u kovárny	ubytování v soukromí	4
Litovel	Penzion a restaurace U Starého mlýna	penzion	15
Litovel	Penzion Nová Ves	penzion	17
Litovel	Turistická ubytovna Savín 8	turistická ubytovna	46
Loučka	Integrační centrum „MOSTY v Lukách“	ubytování	50
Litovel	"Na Pindě"	ubytování	42
Litovel	Penzion Colchi	penzion	30
Mladeč	Hotel Romeo	hotel	30
Litovel	ubytovací služby pí Dehnerová	turistická ubytovna	15
Luká	Chata Jeskyňka	chata, restaurace	50

Zdroj: Krajský úřad Olomouckého kraje, město Litovel, vlastní zjištění

Stravovací zařízení se sice nachází téměř v každé obci, ovšem jedná se o dosti nekvalitní služby, většinou jen na úrovni menších hostinců. Největší koncentrace je opět kolem Bouzova a Litovle. Kapacitu stravovacích zařízení lze označit jako dobrou.

5.2.2 Cestovní kanceláře

Cestovní kanceláře jsou nedílnou součástí doprovodné infrastruktury. Propagují region, což velmi napomáhá rozvoji cestovního ruchu dané oblasti. Možnostmi trávení volného času v mikroregionu se zabývají nejvíce CK PEŘEJ tours s.r.o. a CK Bavi. První z nich se převážně zaměřuje na vodáckou turistiku na řece Moravě, víkendové pobyty a poznávací zájezdy. Hlavní sídlo společnosti je v Olomouci. Druhá cestovní kancelář má své sídlo v turistickém informačním centru města Litovel a zabývá se pořádáním kulturních akcí, zprostředkováním ubytování, exkurzemi, cyklovýlety. Všechny tyto aktivity pořádá převážně v Mikroregionu Litovelsko.

6 SWOT ANALÝZA

Tato analýza slouží ke klasifikaci různých faktorů ovlivňujících vývoj cestovního ruchu v mikroregionu. Cílem SWOT analýzy je zjištění silných (strong), slabých (weak) stránek, dále pak příležitostí (opportunities) a hrozeb (threats). Takto zjištěné údaje mohou pomoci k lepší strategii v projektových záměrech. Níže uvedená analýza vychází ze strategických dokumentů vypracovaných pro město Litovel společností CpKP. Je zde kladen důraz především na faktory, které mohou pozitivně nebo negativně ovlivnit vývoj cestovního ruchu ve sledovaném území. Jako největší nedostatky jsou uváděny například nejednotné vystupování mikroregionu nebo neexistence společného mikroregionálního centra k propagaci služeb v cestovním ruchu.

Silné stránky

- geografická poloha mikroregionu
- přírodní potenciál
- množství kulturních a historických památek
- atraktivita území pro turisty
- tradice kulturních a sportovních akcí
- cykloturistické trasy
- CHKO Litovelské Pomoraví
- sakrální památky
- historické centrum Litovle
- vodní turistika
- velké procento zeleně, především lesů
- spolupráce mezi obcemi
- velká podpora od města Litovel v organizaci cestovního ruchu
- mezinárodní železniční koridor
- mikroregionem prochází významné silniční spojení Olomouc – Hradec Králové
- zkušenosti v zemědělství
- tradice v gastronomii
- folklór venkovského regionu

Slabé stránky

- vysoká nezaměstnanost
- nedostatek pracovních příležitostí
- nízký podíl zaměstnaných v cestovním ruchu
- omezení dopravního rozvoje v CHKO Litovelské Pomoraví
- nedostatečné finanční rezervy od ministerstva pro místní rozvoj
- kolem Moravy nejsou kempy, půjčovny loděk, chybí služby pro turisty
- slabá úroveň doprovodné infrastruktury cestovního ruchu v oblasti ubytování
- špatná komunikace mezi obcemi – nejednotné vystupování mikroregionu
- špatná kvalita silnic
- nedostatek příležitostí pro využití mladých na venkově
- velký počet malých obcí (místních částí) – nedostatečná obslužnost
- nedostatečná počítačová gramotnost potřebná pro práci ve službách
- špatná stabilita trhu – nízké ceny
- neexistence společného mikroregionálního centra a služeb cestovního ruchu
- nižší počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním
- špatný orientační systém a značení přístupových cest k atraktivitám regionu
- absence jazykových schopností zaměstnanců ve službách
- absence bezbariérových přístupů k památkám
- nedostatek pracovních příležitostí pro vysokoškolsky vzdělané lidi

Příležitosti

- rozvoj služeb pro turisty
- mikroregion je členem Svazu měst a obcí, Sdružení obcí střední Moravy a Sdružení historických sídel
- vytváření komplexních produktů cestovního ruchu
- rozvoj cyklostezek a jejich napojení na ostatní regiony
- zpracování projektu cykloturistiky a návazných služeb
- větší propagace mikroregionu jako turistické atraktivity
- možnost čerpání dotací na opravu drobných sakrálních staveb
- zvětšení kapacity ubytovacích služeb
- zvýšení počtu kulturních a společenských akcí

- vybudování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu např. koupaliště
- mikroregionální slavnosti, kde by se prezentovali podnikatelé, obce apod. a kde by se sešli občané
- společná koncepce a propagace mikroregionu
- Haná a hanácké zvyky a tradice
- možnost čerpání dotací na rozvoj obcí a podnikatelských subjektů (z EU, národních a regionálních fondů)
- zlepšení spolupráce mezi obcemi
- podpora místní zemědělské produkce, místních farmářů
- R35 – dobrá dopravní dostupnost
- rozvoj služeb na venkově
- ochrana přírodních památek a oblastí
- zachování a rozvoj kulturních tradic

Hrozby

- zrušení nebo omezení dotačních titulů ze strany státu, EU
- systém proplácení dotací z EU
- zemědělství – péče o krajinu, nutno vytvořit podmínky
- potřeba velkých finančních prostředků a úvěrů na realizaci projektů
- další zvyšování administrativy
- špatná spolupráce mezi obcemi
- časté legislativní změny
- ekonomická recese
- prodlužování délky nezaměstnanosti a zvyšování počtu dlouhodobě nezaměstnaných
- rostoucí odliv kvalifikované pracovní síly
- chátrání přírodních a kulturních památek
- nebezpečí záplav a dalších přírodních katastrof
- další zhoršování stavu místních komunikací
- neřešení, či lhostejný přístup k bariérám v podnikání
- úpadek drobného podnikání na venkově
- ústup významu mikroregionu

(CpKP, 2006)

7 HODNOCENÍ POTENCIÁLU CESTOVNÍHO RUCHU V OBCÍCH MIKROREGIONU LITOVELSKO

Cestovní ruch se postupem času stává stále významnějším odvětvím při tvorbě HDP. V nejvyspělejších zemích světa dosahuje jeho podíl kolem 15-20 %. Proto je poměrně důležité, aby se rozvoji cestovního ruchu věnovala větší pozornost. Z tohoto důvodu můžeme považovat hodnocení potenciálu za stěžejní při rozvoji cestovního ruchu, zvláště pak problémových a hospodářsky slabších regionů. Praktické využití lze spatřit zejména na úrovni mikroregionů, které mají díky těmto analýzám možnost efektivně a cíleně využívat dotací poskytovaných státem nebo EU.

Tab. č. 6: Jednotlivé složky cestovního ruchu a jejich bodové hodnocení

složka potenciálu cestovního ruchu	počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
přírodní pozoruhodnosti	10	20	45
vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku	5	10	15
vhodnost krajiny pro cykloturistiku	10	15	20
vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty	7	15	30
vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku	3	7	10
vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10	20	40
vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy/hory	7	13	20
vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku	3	7	10
vhodnost krajiny pro vodní turistiku	3	7	15
vhodnost krajiny pro horolezectví			2
vhodnost krajiny pro závěsné létání			2
vhodnost krajiny pro sportovní myslivost			2
vhodnost krajiny pro sportovní rybolov			2
vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků			1
kulturně historické památky a soubory	10	25	50
skanzeny a muzea	5	15	35
lázeňská funkce	5	15	35
kongresy a konference	2	10	20
kulturní akce	10	20	40
sportovní akce	2	7	20
církevní akce	2	4	10
veletrhy a tematické trhy	5	20	40
místní produkty	5	10	25
příhraniční specifika	2	5	10

Zdroj: Bína (2002)

7.1 Metodika hodnocení potenciálu cestovního ruchu

Hodnocení potenciálu v obcích mikroregionu vychází z analýzy jednotlivých lokalizačních faktorů uvedených v kapitole 4 a 5. Tyto faktory Bína dále rozděluje na dva základní subsystémy. První zahrnuje přírodní předpoklady, druhým jsou myšleny kulturně-historické předpoklady. Subsystémy jsou dále děleny na tématické okruhy, které jsou uvedeny v tabulce 6.

Jednotlivým okruhům byly přiřazeny stupně podle četnosti výskytu daných podmínek na sledovaném území obce. Do stupně 1 byly zařazeny obce, u kterých dané podmínky dosahují alespoň základní úrovně. Stupeň 2 označuje obce s podmínkami daného jevu, který dosahuje nadmístního až regionálního významu. Stupeň 3 je přidělen obcím s podmínkami na nejvyšší, tedy celostátní nebo mezinárodní úrovni. Pouze tématické okruhy, jmenovitě horolezectví, závěsné létání, sportovní myslivost, sportovní rybolov a pozorování vodního ptactva, byly hodnoceny pouze jedním stupněm a to pokud se sledovaný jev na území vyskytoval. Každému stupni byla přidělena bodová hodnota podle váhy tématického okruhu. Každý okruh nemá stejnou váhu, některé mají vyšší význam, některé nižší. Váhové počty jsou získány expertním odhadem, který přihlédl k trendům preferujícím určité aktivity. Body v jednotlivých obcích byly sečteny. Celkové bodové hodnocení bylo následně rozděleno do 1-5 intervalů, které ve výsledku udávaly, jakého potenciálu v cestovním ruchu jednotlivé obce regionu dosahují. (Bína, J., 2002)

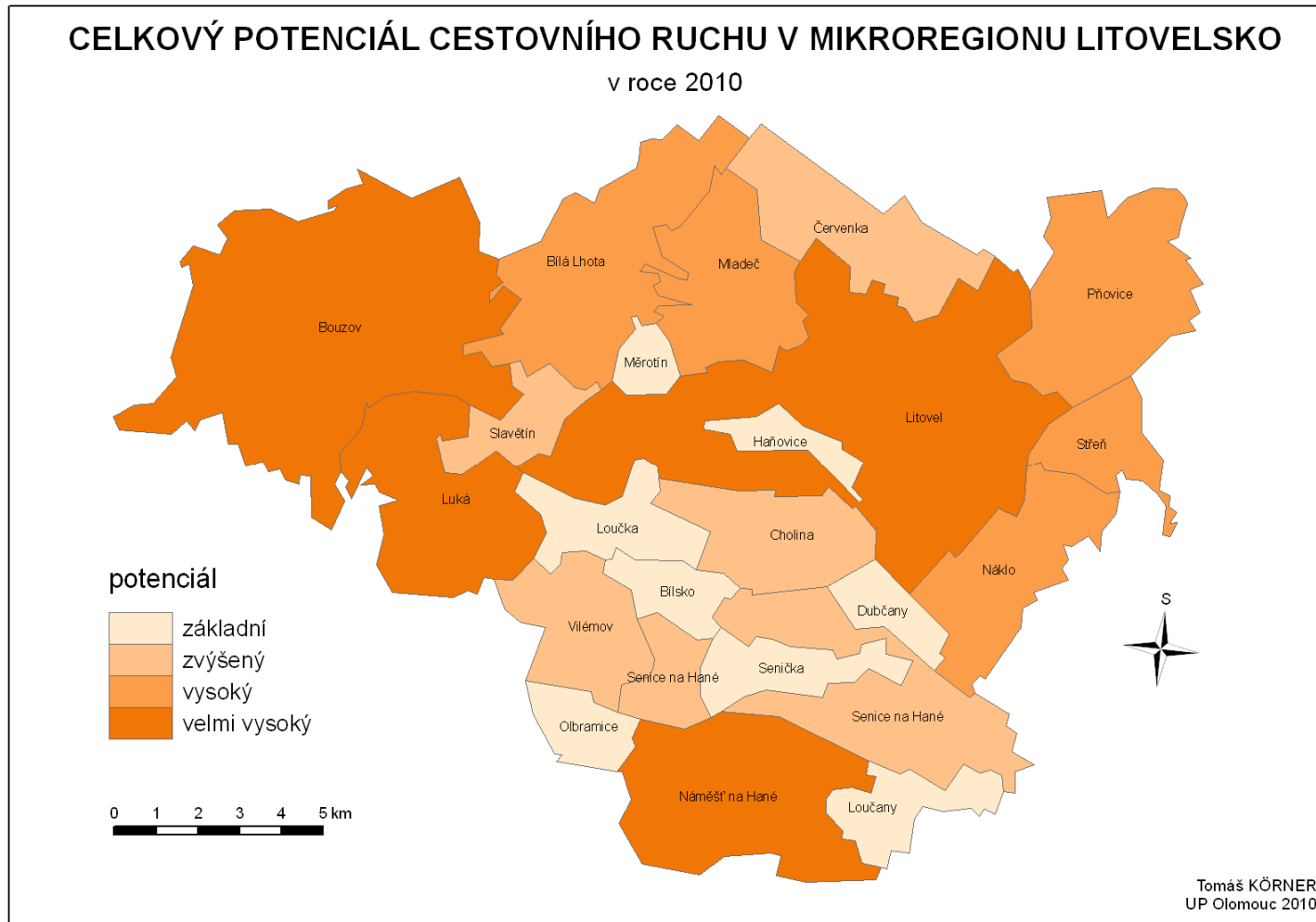
7.2 Potenciál cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko

Podle získaných bodů za celkový potenciál jsou obce rozděleny do 5 intervalů (Bína, J., 2002). Interval 1 (základní potenciál) zahrnuje všechny obce dosahující hodnocení 1 – 25 bodů. Z obr. 2 si lze všimnout, že se jedná převážně o malé obce situované v nížinaté centrální části regionu, v jejichž blízkosti se nevyskytují žádné významné přírodní a kulturně-historické atraktivity. Do intervalu 2 (zvýšený potenciál) lze zařadit obce s hodnocením 26 – 50 bodů. Tyto obce se opět nachází především v nížinaté části regionu, ale oproti prvnímu intervalu jsou zde přírodní předpoklady mírně zvýšeny. V intervalu 3 (vysoký potenciál), při bodovém hodnocení 51 – 100 jsou seřazeny převážně obce s vysokými přírodními předpoklady, které se nachází na území CHKO Litovelské Pomoraví. V intervalu 4 (velmi vysoký potenciál) v bodovém rozmezí 101 – 200 se vyskytují pouze 4 obce. Jedná se o obce s poměrně vysokými přírodními předpoklady a zároveň s vysokými kulturně-historickými předpoklady.

V Mikroregionu Litovelsko se nevyskytuje žádná obec, která by mohla být zařazena do intervalu 5 (výjimečný potenciál), který se bodově pohybuje od 201 bodů dále.

Obdobně lze postupovat u jednotlivých subsystemů. Pokud body za přírodní předpoklady rozdělíme do stejných intervalů, zjistíme, že přírodní předpoklady jsou po území téměř rovnoměrně rozprostřeny s výjimkou zemědělských oblastí v centrální části mikroregionu. Na území obcí v centrální části nezasahuje žádné chráněné území a podíl lesů je zde nízký, z tohoto důvodu je lze pouze zařadit do intervalu základního potenciálu. Naopak do intervalu 3 jsou klasifikovány převážně obce, na jejichž území se vyskytují chráněná území a jeskynní útvary.

U kulturně-historického potenciálu si lze všimnout větších rozdílů. Z obr. 6 vyplývá, jak dalece je tento potenciál nevyvážený. Výjimku tvoří obce Bouzov, Litovel a Náměšŕ na Hané, které mají tento potenciál vysoký, především díky významným kulturním akcím, které se na jejich území pořádají. Ostatní obce mikroregionu mají tento potenciál velmi nízký.

Obr. 2: Celkový potenciál cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko
Zdroj: ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úprava

8 NÁVRHY VYUŽITÍ POTENCIÁLU V CESTOVNÍM RUCHU

V této kapitole jsou nastíněny možnosti rozvoje trávení volného času v mikroregionu Litovelsko. Za prioritní by měli být považovány investice do zkvalitnění cestovního ruchu v oblasti přírodních předpokladů. Důležité je v tomto ohledu maximální využití všech dostupných ploch, zvláště pak chráněných území, které mají značný vliv na návštěvnost regionu. Mezi klíčové priority v rozvoji atraktivit, spjatých s přírodními předpoklady, lze zařadit: agroturistiku, místní produkty, ubytovací zařízení (zvláště kempy a autokempy).

Agroturistika

Dovolená na venkově je stále více žádanou formou trávení volného času. Velmi oblíbenou v širokém spektru všech vrstev obyvatelstva se stává z důvodu možnosti relaxace uprostřed přírody za absence organizovanosti těchto aktivit. Mnoho lidí dává přednost neporušené přírodě v klidném prostředí, před masovou turistikou nejnavštěvovanějších památek, vyvolávajících stresové prostředí.

Cíl:

Zvýšení ekonomické aktivity v oblastech zemědělsky málo produktivních, kde obce neprofitují z památek umístěných v blízkém okolí. Nabídka nově vytvořených pracovních míst, propagace oblasti i v zahraničí.

Opatření:

- zkvalitnění a dobudování infrastruktury
- rekonstrukce starých objektů
- udržení kvalifikované pracovní síly
- vytvoření kvalitní reklamy
- podpora ubytovacích kapacit na venkově

Umístění:

Nejvhodnější umístění agroturistiky je v jižní části regionu na přechodu mezi nížinatou krajinou hornomoravského úvalu a zalesněným územím západní hranice Zábřežské vrchoviny reprezentované obcemi Náměšť na Hané, Senička, Bílsko a Olbramice. Zdejší vesnice mají bohatou zemědělskou tradici a je zde umístěno značné množství turistických atraktivit.

Pozitivní dopady:

- zvýšení zaměstnanosti, zvláště na venkově
- decentralizaci turistů – menší devastace krajiny
- využití starých budov – rekonstrukce
- zvýšení životní úrovně
- vyrovnání disparity ve vztahu centrum – periferie
- propagace místních produktů

Ubytovací zařízení (kempy a autokempy)

Největší rezervy v cestovním ruchu Mikroregionu Litovelsko lze spatřit v oblasti využití řeky Moravy a jejího blízkého okolí. Vodní turistika začíná v posledních letech přibývat na významnosti a proto je důležité do budoucna vybudovat kvalitní zázemí. Zvláště pokud jde o kempy a autokempy má sledovaná oblast značné možnosti rozvoje.

Cíl:

Zvýšení ubytovacích kapacit, rozvoj cestovního ruchu v oblasti vodní turistiky a rekreace u vody

Opatření:

- vybudování půjčoven sportovního vybavení (lodí, kol, kolečkových bruslí)
- podpora turistických atrakcí (např. projížďky na raftech historickým jádrem města Litovel)
- rozšíření nabídky festivalů a koncertů
- budování nových pěších tras
- rozšíření nabídky výchovně vzdělávacích zařízení (skanzeny, muzea)

Umístění:

Ideální umístění kempu je v blízkosti Pískovny Náklo, která leží v těsném kontaktu s korytem řeky Moravy. Oblast je atraktivní z důvodu nedaleko ležícího města Litovel s řadou kulturních památek. Zároveň se jedná o území s hustou sítí cyklostezek. V těchto místech je navíc řeka Morava atraktivní svým meandrujícím průběhem toku. Tento předpoklad lze využít u vodní turistiky (sjíždění řeky na raftech).

Pozitivní dopady:

- zvýšení návštěvnosti regionu
- rozšíření služeb v cestovním ruchu
- možnost vyžití i pro místní obyvatelstvo
- zvýšení ubytovacích kapacit

Místní produkty

Vzhledem ke geografické poloze a reliéfu, lze mikroregion klasifikovat jako zemědělský, proto je důležité vytvořit a posilovat vazby k tradičním výrobkům spojeným s řemeslnou výrobou a drobným zemědělstvím sledovaného území.

Cíl:

Vytvoření vlastní značky propagující region, zvýšení ekonomické konkurenceschopnosti, podpoření spolupráce mezi podnikateli a navázání na tradiční výrobky z minulosti.

Opatření:

- finanční úlevy drobným podnikatelům
- vybudování doprovodné infrastruktury (koupaliště, wellness centra)
- navýšení ubytovacích kapacit ve větších obcích
- vznik stravovacích zařízení spojené s certifikací výrobků

Umístění:

Aktivitu lze situovat v blízkosti města Litovel a jejího okolí, které poskytuje potřebné zázemí pro tvorbu a šíření těchto produktů.

Pozitivní dopady:

- větší kooperace výrobců
- rozšiřování kulturních a historických tradic území
- propagace regionu
- ekonomický rozvoj oblasti

9 PROGNOZA VÝVOJE CESTOVNÍHO RUCHU

Cestovní ruch je důležitým odvětvím ekonomiky. Není to jen turismus samotný, ale především jednotlivé služby, které jsou s tímto odvětvím spojeny. Významně přispívá k budování nové infrastruktury, k rozvoji maloobchodních sítí nebo i kulturních a sportovních zařízení. Z tohoto důvodu je podstatné, aby se regionální politika blíže věnovala problémům a projektům spojeným s tímto odvětvím.

V současné době jsou v cestovním ruchu více preferovány spíše urbanizované části regionu. Důvodem je lepší vybavenost a rozsáhlejší nabídka jak ubytovacích, tak i stravovacích zařízení. Ovšem v posledních letech se mnohem více turistů začíná zajímat i o trávení volného času mimo urbanizované plochy mikroregionu. I díky tomuto novému trendu by se budoucí vývoj mikroregionu v oblasti cestovního ruchu měl zaměřit na podporu a zatraktivnění menších obcí a venkovských částí regionu.

Podle strategického plánu by se Mikroregion Litovelsko chtěl soustředit na zkvalitnění infrastruktury a především spolupráci s jednotlivými obcemi a podnikateli. V prognózách o budoucím vývoji cestovního ruchu se mikroregion zabývá zejména myšlenkou koordinace činností jednotlivých obcí a jejich společnému vystupování, což by vedlo k lepší a jednotnější propagaci území. Proto by měla být koordinační činností pověřena pouze jedna instituce, která by zastřešovala veškeré rozvojové aktivity v oblasti cestovního ruchu. Jednou z možností je vybudování kvalitního a funkčního informačního centra. Z této příčiny plánuje město Litovel rekonstruovat v příštích třech letech budovu Hotelu Záložna v Litovli na multifunkční a školící centrum. (CpKP, 2006)

Dalším strategickým cílem, který má rozhodující význam pro zatraktivnění regionu pro domácí i zahraniční hosty, je zvýšení počtu i kvality infrastruktury v cestovním ruchu. Důraz má být kladen na modernizaci a stálou údržbu stávajících zařízení a služeb. Rozhodujícím faktorem je zde nejen zvýšení kvality, ale především jejich rozšíření.

Z těchto opatření, které mikroregion hodlá realizovat, je patrné, že má značný zájem na budoucím rozvoji cestovního ruchu v oblasti. Mikroregion Litovelsko, jak vyplývá ze šetření z kapitoly 7, má poměrně vysoký potenciál pro rozvoj cestovního ruchu na jeho území. Největší rezervy v možnostech rozvoje lze do budoucna spatřit např. v agroturistice, místních produktech a ubytovacích zařízeních. Všechny tyto možnosti byly již dále rozvedeny v předchozí kapitole.

10 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce byla zaměřena na analýzu přírodního a kulturního potenciálu Mikroregionu Litovelsko spojeného s dalšími možnostmi rozvoje cestovního ruchu ve sledované oblasti. Byla nalezena slabá místa v organizaci cestovního ruchu mikroregionu a následně navrhnuty nové projekty, které by vedly ke zkvalitnění nabízených služeb daného regionu v cestovním ruchu.

Mikroregion Litovelsko lze z pohledu přírodních předpokladů označit jako velmi atraktivní s vysokým potenciálem celé oblasti, zvláště pak Litovelského Pomoraví a Bouzovské vrchoviny. Přírodní pozoruhodnosti, jako jsou například jeskynní systémy, spolu s velkým počtem ohrožených druhů fauny a flóry budou do budoucna velkým lákadlem pro potencionální turisty z ČR, ale i ze zahraničí. V kapitole 4 byla největší pozornost věnována chráněným územím, protože mají značný vliv na příliv turistů a zároveň mají největší rezervy v možnostech rozvoje cestovního ruchu.

Dominantu u kulturně-historických předpokladů tvoří hrad Bouzov, který je nejatraktivnější památkou celého regionu. Větší důraz je zde spíše kladen na historické památky a stavby než na sportovní a kulturní akce. Z delšího časového intervalu jsou to právě tyto hmotné památky, které mají největší vliv na příliv turistů do regionu. Za významné lze považovat i historické město Litovel, které je vhodně situováno u CHKO Litovelské Pomoraví. V posledních letech patří k nejdynamičtěji se rozvíjejícím oblastem cestovního ruchu sportovní rekreace, která v mikroregionu zvláště pak má velký potenciál ve vodní turistice, který ale zatím zůstává nenaplněn.

Z výsledků získaných z analýzy potenciálu cestovního ruchu lze zjistit, že oblastí s nejatraktivnějšími podmínkami je území Litovelského Pomoraví, které bývá využíváno jak k návštěvě Mladečských jeskyní, tak k výletům do přírody a v neposlední řadě je zde vytvořeno mnoho kvalitních cyklostezek vhodných pro všechny věkové kategorie. Druhým významným centrem hrad Bouzov a nepříliš vzdálené Javoříčské jeskyně s NPR Špraněk.

Další významný předpoklad pro dominanci cestovního ruchu je blízkost krajského města Olomouc. Pokud jednotlivé obce mikroregionu dokáží spolupracovat kvalitnějším způsobem a zlepší komunikaci mezi sebou navzájem, lze na sledovaném území vytvořit, právě spoluprací s krajským městem, systém informačních center, který oblasti do jisté míry chybí.

11 SUMMARY

This bachelor's work provides complex evaluation of natural, cultural and historical factors influencing tourism in Mikroregion Litovelsko. Factor of lokalization has the biggest effect on attractiveness of the region therefore it is discussed in more details. This qualifying work is also focused on the analysis of touristic potential and it suggests some improvements for all services connected with development in Mikroregion Litovelsko. Moreover bachelor's work proposes several projects and methods how to improve economic situation in chosen region. This work can be used as supportive material for strategical plan for development of Mikroregion Litovelsko. The whole bachelor's work is supplemented with tables, photographs and with maps created by GIS softwares.

12 POUŽITÉ ZKRATKY

AOPK – Agentura ochrany přírody a krajiny

CK – Cestovní kancelář

CpKP – Centrum pro komunitní práci

ČR – Česká republika

ČSÚ – Český statistický úřad

EU – Evropská unie

GIS – Geografické informační systémy

HDP – Hrubý domácí produkt

CHKO – Chráněná krajinná oblast

NP – Národní park

NPP – Národní přírodní památka

NPR – Národní přírodní rezervace

OCHÚ – Obecně chráněná území

PP – Přírodní památka

PR – Přírodní rezervace

R35 – Rychlostní komunikace vedoucí z Liberce do Lipníku nad Bečvou

SO ORP – Správní obvod obce s rozšířenou působností

SS – Schutzstaffel (vojenské jednotky nacistického Německa)

SWOT – (strong, weak, oportunities, threats)

WMS – Web map servis

ZCHÚ – Zvláště chráněná území

13 PŘEHLED POUŽITÝCH ZDROJŮ

Použitá literatura:

- [1] CpKP. *Aktualizace strategického plánu Mikroregionu Litovelsko na období 2006-2013*. Přerov, 2006. 31 s.
- [2] BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. *Urbanizmus a územní rozvoj*. 2002, 1, s. 2-11.
- [3] DEMEK, Jaromír a kol. *Geomorfologie českých zemí*. 1. vyd. Praha : ČSAV, 1965. 335 s.
- [4] DEMEK, Jaromír a kol. *Zeměpisný lexikon ČSR : Hory a nížiny*. Praha : Academia, 1987. 584 s.
- [5] KESTŘÁNEK, Jaroslav a kol. *Zeměpisný lexikon ČSR : Vodní toky a nádrže*. Praha : Academia, 1984. 315 s.
- [6] QUITT, Evžen. *Klimatické oblasti Československa*. Brno : Academia, 1971. 73 s.
- [7] ŠTĚPÁNEK, Vít; KOPAČKA, Ludvík; ŠÍP, Jiří. *Geografie cestovního ruchu*. Praha : Karolinum, 2001. 228 s.
- [8] *Tematický atlas Olomouckého kraje*. Praha : Kartografie Praha, 2008. 32 s.
- [9] TOMÁŠEK, Milan. *Půdy České republiky*. 4. vyd. Praha : Česká geologická služba, 2007. 67 s.
- [10] TOUŠEK, Václav; KUNC, Jiří; VYSTOUPIL, Jiří a kol. *Ekonomická a sociální geografie*. Plzeň : Aleš Čeněk, s.r.o., 2008. 411 s.
- [11] VOŽENÍLEK, Vít. *Aplikovaná kartografie I. : Tematické mapy*. Olomouc : UP Olomouc, 2001. 187 s.
- [12] VYSTOUPIL, Jiří a kol. *Základy cestovního ruchu*. Brno : Masarykova univerzita, 2006. 119 s.

Elektronické zdroje:

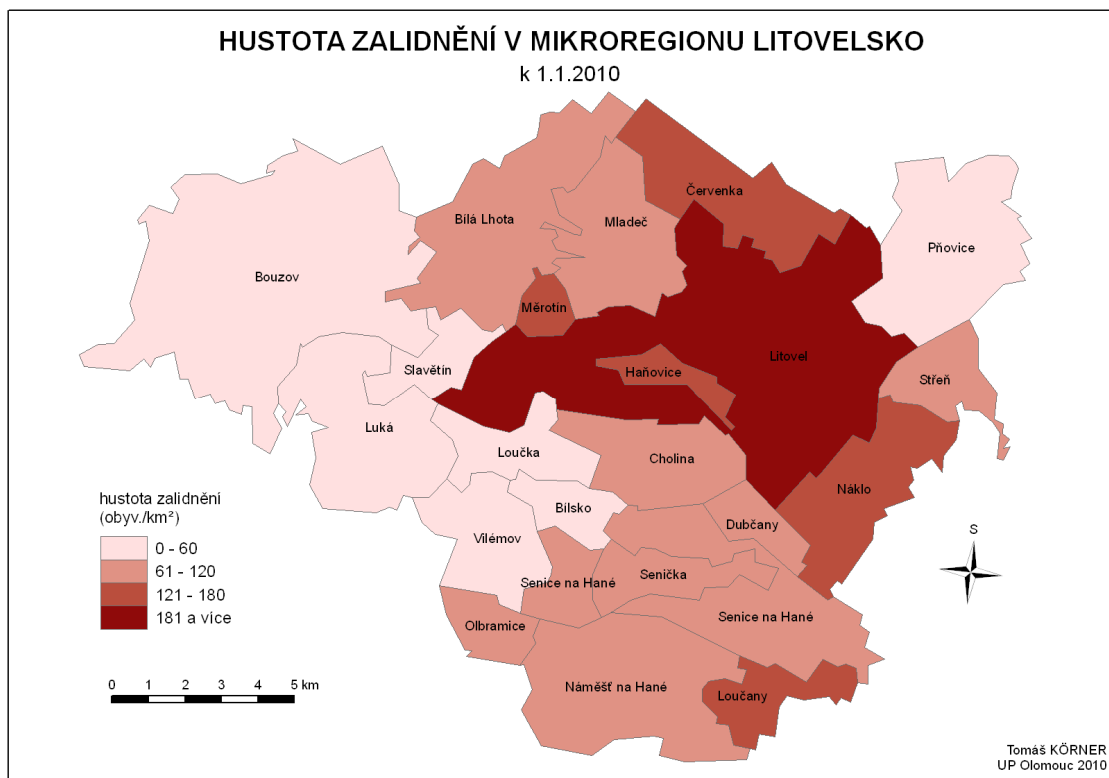
- [13] AOPK ČR. *Seznam vybraných chráněných území v ČR* [online]. 2010a [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <http://www.cittadella.cz/europarc/index.php?p=seznam&site=default_cz>.
- [14] AOPK ČR. *Zákony* [online]. 1992 [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=53>>.
- [15] AOPK ČR. *Zvláště chráněná území* [online]. 2010b [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/zchru/index.php?frame>>.

- [16] ČpKP. *Studie zvyšování absorpční kapacity a realizace úspor ve vybraných mikroregionech Olomouckého a Zlínského kraje*. [online]. 2005 [cit. 2010-04-30]. Dostupné z WWW: <http://www.cpkp.cz/files/file/vydavatelstvi/studie_vyzkum_mmr.pdf>.
- [17] Cyklistika Střeň. *O pohár obce Střeň* [online]. 2010 [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <<http://stren-cyklokros.cz/>>.
- [18] Český statistický úřad Olomoucký kraj. *Počet obyvatel v obcích Olomouckého kraje* [online]. 2010 [cit. 2010-05-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/home>>.
- [19] ČÍŽEK, Jiří. *Tvrz Unčovice* [online]. 2010 [cit. 2010-05-06]. Dostupné z WWW: <<http://www.hrady.cz/index.php?OID=1118>>.
- [20] Krajský úřad Olomouckého kraje. *Turistický průvodce - léto 2010* [online]. 2010 [cit. 2010-05-01]. Dostupné z WWW: <http://www.kr-olomoucky.cz/OlomouckyKraj/Cestovni+ruch/Propaga%C4%8Dn%C3%AD+materi%C3%A1ly/Pr%C5%AFvodce+po+nejkr%C3%A1sn%C4%9Bj%C5%A1%C3%ADch+m%C3%ADstech+Moravy+a+Slezska_CZ.htm?lang=CZ>.
- [21] Mikroregion Litovelsko. *Průvodce regionem* [online]. 2010 [cit. 2010-04-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.mikroregionlitovelsko.cz/mistopis/>>.
- [22] Obec Náklo. *Náklo - pískovna* [online]. 2010 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.naklo.cz/index.php?nid=1101&lid=CZ&oid=114402>>.
- [23] Správa jeskyní České republiky. *Jeskyně a krasová území* [online]. 2010 [cit. 2010-04-25]. Dostupné z WWW: <<http://www.caves.cz/cz/sprava/kras-a-jeskyne/>>.
- [24] Státní hrad Bouzov. *Historie a zajímavosti* [online]. 2010 [cit. 2010-04-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.hrad-bouzov.cz/>>.
- [25] RAKOWSKI, Michal. *Strategie rozvoje cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko* [online]. Brno : Přírodovědecká fakulta, 2007. 42 s. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/150793/prif_b/>.
- [26] RYGÁLOVÁ, Daniela. *Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obvodu ORP Kroměříž* [online]. Olomouc : Přírodovědecká fakulta, 2009. 94 s. Diplomová práce. UP Olomouc. Dostupné z WWW: <http://geography.upol.cz/soubory/studium/dp/2009/2009_Rygalova.pdf>.

PŘÍLOHY

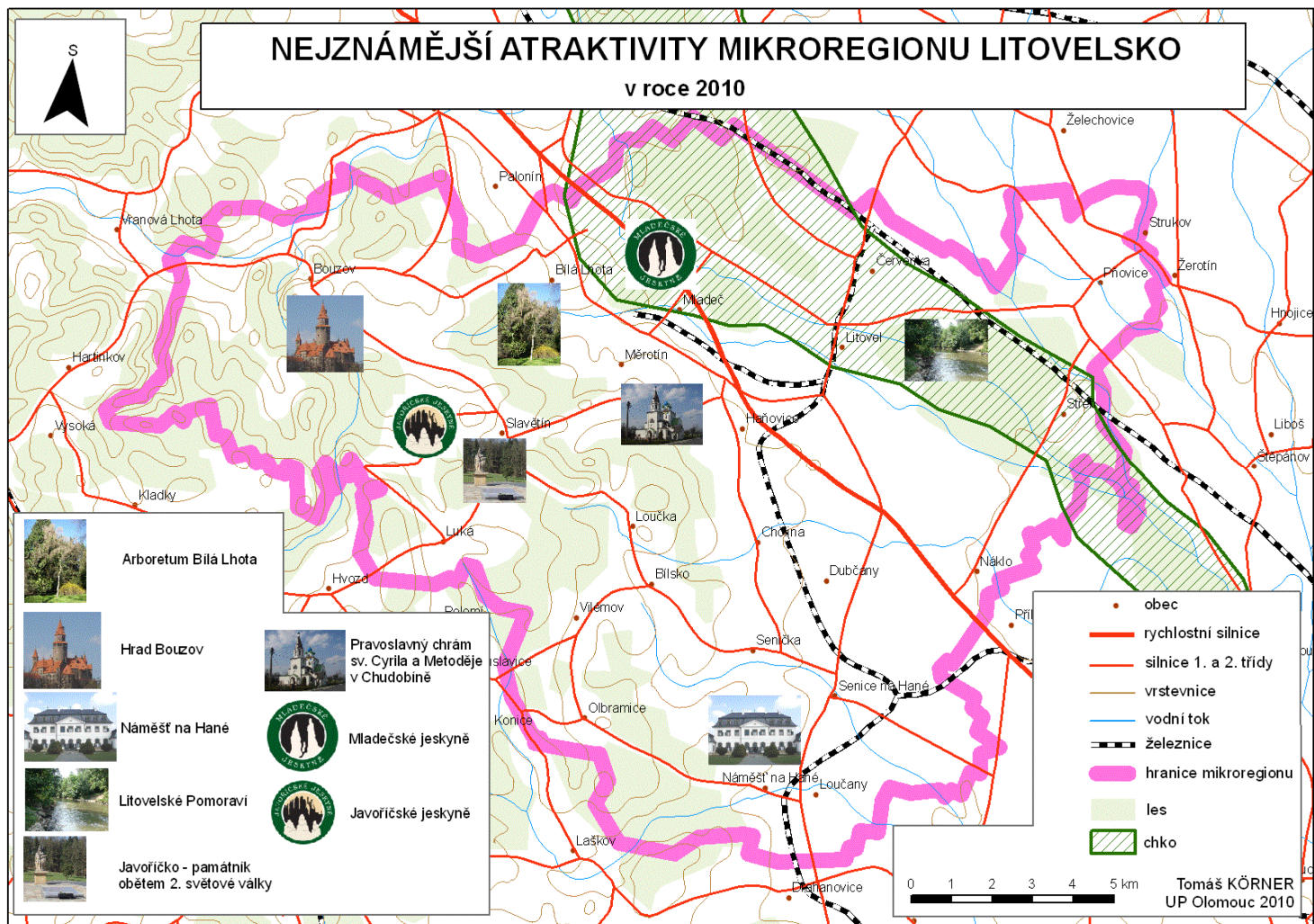
- 1) Mapová dokumentace
- 2) Tabulková dokumentace
- 3) Fotodokumentace: Významné přírodní pozoruhodnosti
- 4) Fotodokumentace: Významné kulturní památky
- 5) Fotodokumentace: Vybrané sakrální stavby

1) Mapová dokumentace

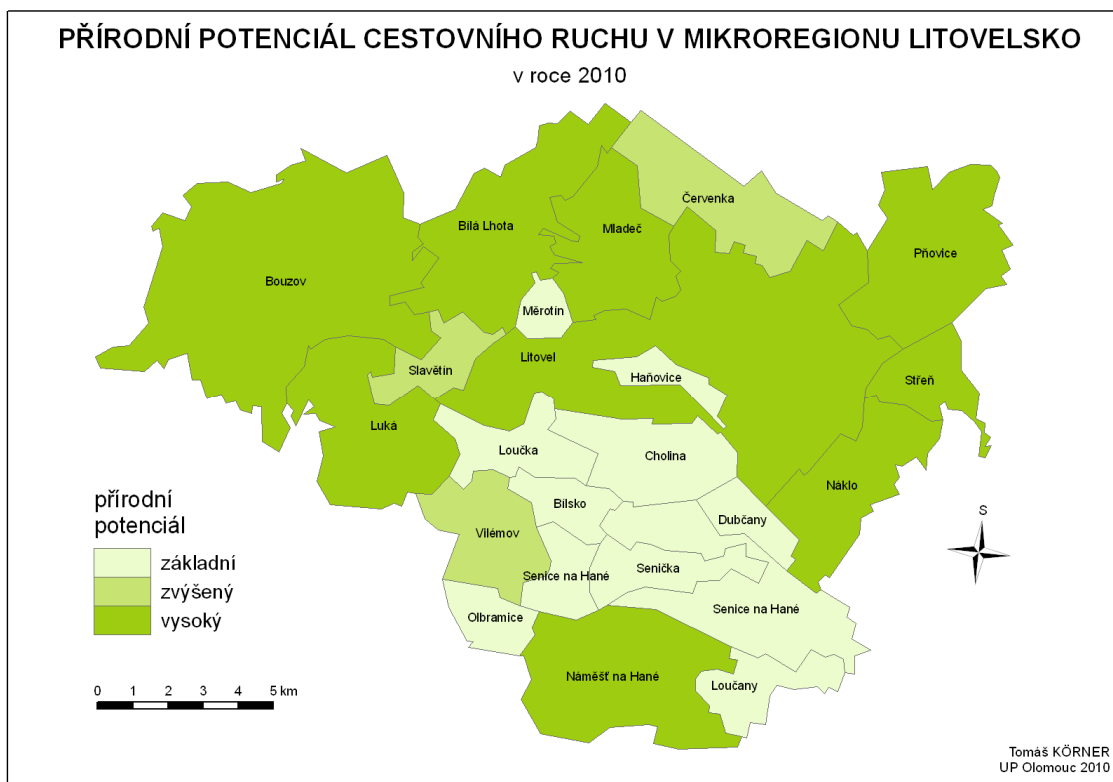

Obr. 3: Hustota zalidnění v Mikroregionu Litovelsko

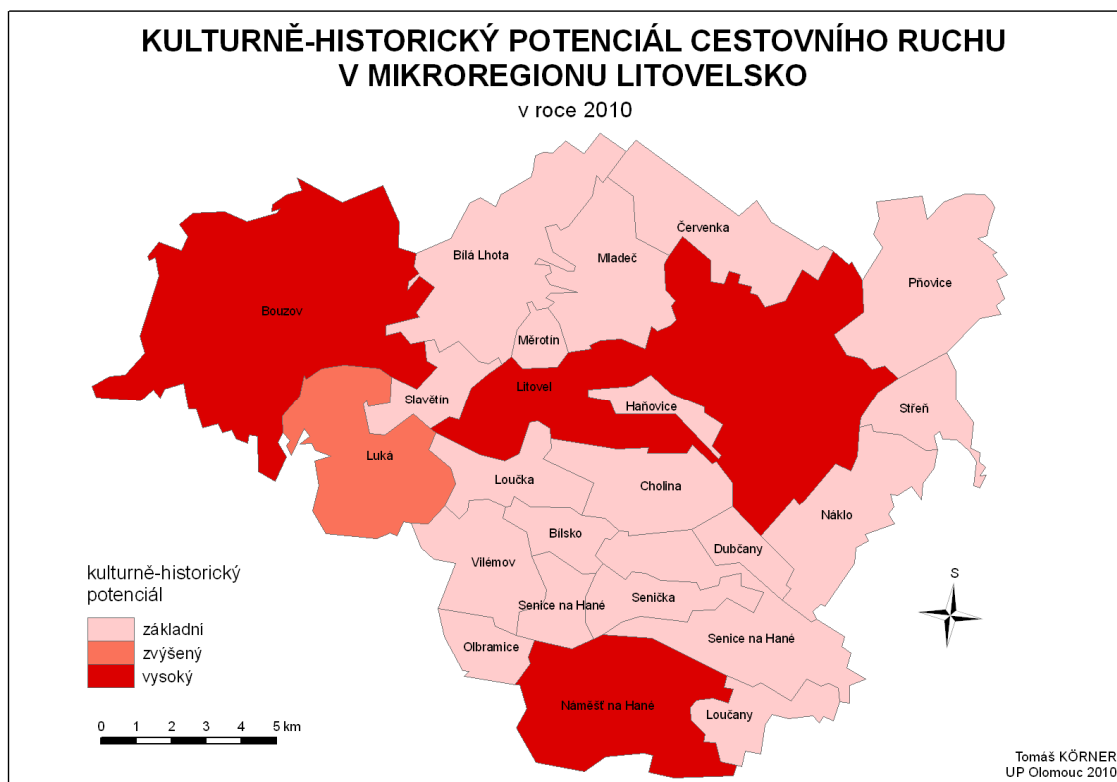
Zdroj: ČSÚ Olomouc (online, 2010), ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úprava

Obr. 4: Nejznámější atraktivity Mikroregionu Litovelsko
Zdroj: ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úprava

Obr. 5: Přírodní potenciál cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko
Zdroj: ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úprava

Obr. 6: Kulturně-historický potenciál cestovního ruchu v Mikroregionu Litovelsko
Zdroj: ArcČR 500 verze 2.0, vlastní úprava

2) Tabulková dokumentace

Tab. č. 7: Nejnavštěvovanější atraktivity Mikroregionu Litovelsko

Pořadí mezi atraktivitami Ol. kraje	Objekt	2000	2004	2 008
6.	Hrad Bouzov	129 830	83 540	100 401
12.	Javoříčské jeskyně	57 657	46 782	43 476
18.	Zámek Náměšť na Hané	16 500	22 605	29 109
23.	Mladečské jeskyně	17 345	21 720	19 239
33.	Arboretum Bílá Lhota	11 422	10 809	9 769
36.	Muzeum Litovel	-	-	5 400

Zdroj: Krajský úřad Olomoucký kraj online

Tab. č. 8: Vybrané kulturní akce v mikroregionu v roce 2010

Datum	Název	Místo
květen	Free jízda Pivovaru Litovel	Litovelské Pomoraví
2.5.2010	Tradiční pouť v Litovli	Litovel
5.6.2010	Toulky Litovelským Pomoravím	Litovelské Pomoraví
12.6.2010	Hanácké Benátky	Litovel
26.-27.6.2010	Putování s Večerníčkem	Hrad Bouzov
Červenec	Hudební kulturní léto	Litovel
2.-5.7.2010	Folkový festival ZAHRADA	Náměšť na Hané
srpen	Bohr Bike 2010	Litovel
7.-8.8.2010	Řemeslný jarmark, Hrad plný písniček	Hrad Bouzov
13.-14.8.	Moravské hrady, kulturní festival	Hrad Bouzov
27.-29.8.2010	Balóny nad hradem	Hrad Bouzov
28.-29.8.2010	Hanácké slavnosti	Náměšť na Hané
11.9.2010	Litovelské slavnosti a Dny evropského dědictví	Litovel
říjen	Bohr Cup 2010	Litovel

Zdroj: Krajský úřad Olomoucký kraj online

3) Významné přírodní pozoruhodnosti

Obr. 7: Litovelské Pomoraví u obce Střeň (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 8: Pískovna Náklo (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 9: Mladečské jeskyně (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 10: Javoříčské jeskyně – obec Luká (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 11: Arboretum Bílá Lhota (autor: Tomáš KÖRNER)

4) Významné kulturní památky

Obr. 12: Zámek Náměšť na Hané (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 13: Protipovodňové vally v Seničce (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 14: Svatojánský most v Litovli (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 15: Nové Zámky (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 16: Hrad Bouzov (autor: Tomáš KÖRNER)

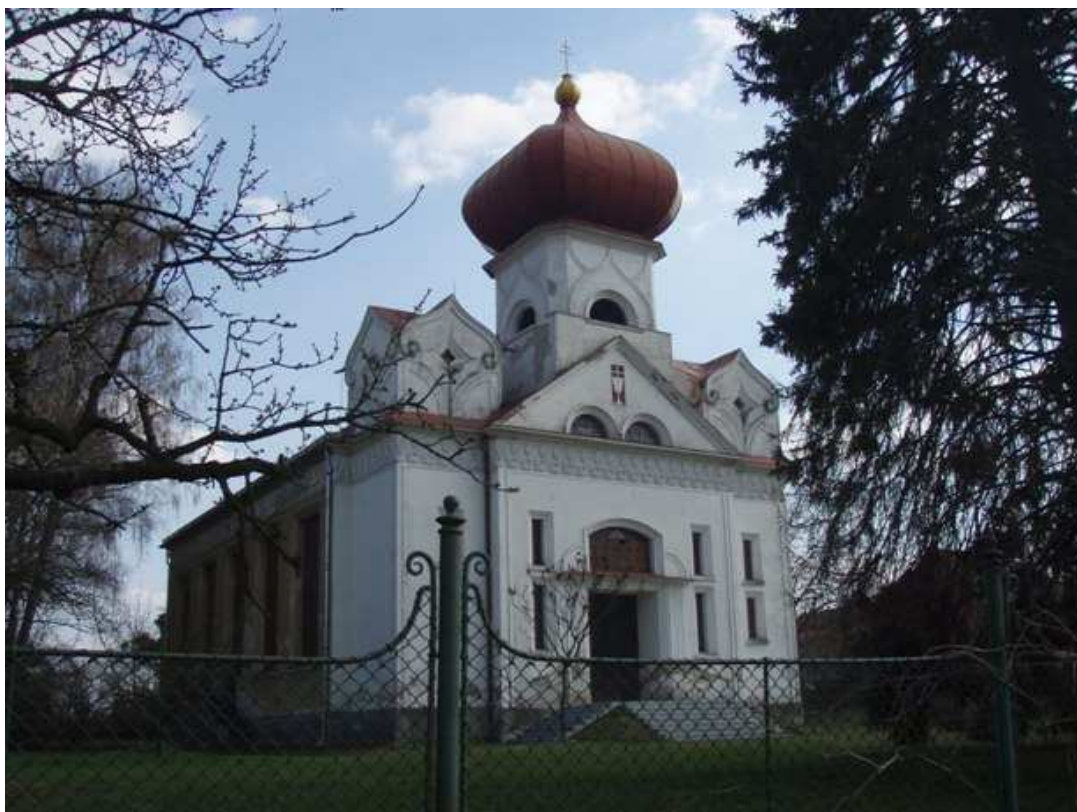
5) Vybrané sakrální stavby

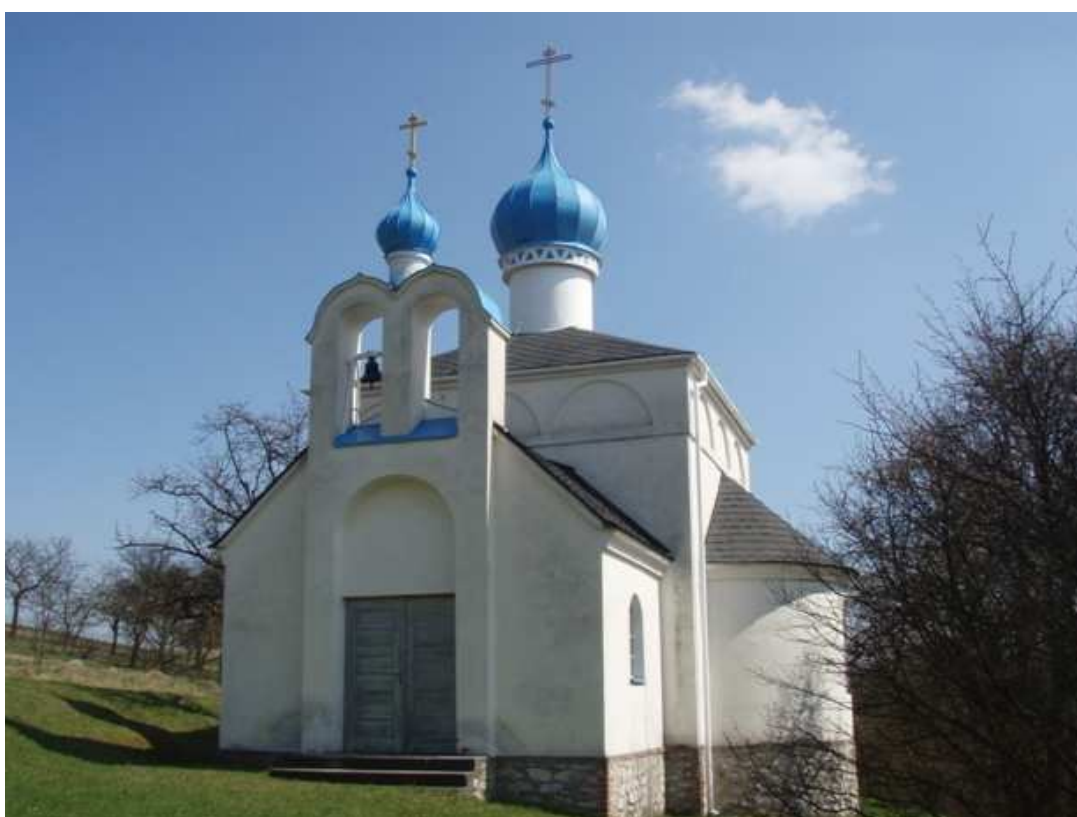
Obr. 17: Kostel v Bílsku (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 18: Pravoslavný chrám sv. Cyrila a Metoděje – Litovel (místní část Chudobín), (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 19: Kostel sv. Cyrila a Metoděje Československé církve husitské - Litovel (místní část Chudobín), (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 20: Chrám sv. Václava - Bouzov (místní část Střemeníčko), (autor: Tomáš KÖRNER)

Obr. 21: Kaple sv. Jana Nepomuckého - Bílá Lhota (místní část Řimice),
(autor: Tomáš KÖRNER)